

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

- Az ügy száma:** Kfv.II.37.385/2020/17.
- A tanács tagjai:** Dr. Kovács András György a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Figula Ildikó bíró
Dr. Rák-Fekete Edina bíró
- Az I. rendű felperes:** Budapest Bank Nyrt.
(1132 Budapest, Váci út 188.)
- Az I. rendű felperes képviselője:**
- A II. rendű felperes:** ING Bank N.V. Magyarországi Fióktelepe
(1068 Budapest, Dózsa György út 84. B.)
- A II. rendű felperes képviselője:**
- A III. rendű felperes:** OTP Bank Nyrt.
(1051 Budapest, Nádor u. 16.)
- A III. rendű felperes képviselője:**
- A IV. rendű felperes:** Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.
(1095 Budapest, Lechner Ödön fasor 9.)
- A IV. rendű felperes képviselője:**
- Az V. rendű felperes:** Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt.
(1052 Budapest, Váci u. 38.)
- Az V. rendű felperes képviselője:**
- A VI. rendű felperes:** Erste Bank Hungary Nyrt.
(1138 Budapest, Népfürdő u. 24-26.)
- A VI. rendű felperes képviselője:**

Kfv.II.37.385/2020/17.

A VII. rendű felperes: Visa Europe Ltd.
(PO Box 39662 London W2 6TT Egyesült Királyság)

A VII. rendű felperes képviselője:

A VIII. rendű felperes: MasterCard Europe SA
(B-1410 Waterloo, Belgium Chaussée de tervuren, 198A)

**A VIII. rendű felperes
képviseelője:**

Az alperes: Gazdasági Versenyhivatal
(1054 Budapest, Alkotmány u. 5.)

Az alperes képviselője: Dr. Kolongya Dóra kamarai jogtanácsos
Dr. Kőhalmi Attila versenytanácsstag

A per tárgya: versenyügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bírósági határozat: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
30.K.33.520/2014/78.

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.057/2016/18.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 3.Kf.650.057/2016/18. számú ítéletét a II. rendű. felperesre vonatkozó rendelkezés tekintetében hatályon kívül helyezi, és az alperes Vj.18/2008/341. számú határozatának II. rendű felperes terhére jogsértést megállapító és ezért öt pénzbírságban marasztaló részét a II. rendű felperes vonatkozásában is hatályon kívül helyezi és alperest új eljárásra kötelezi. Egyebekben a másodfokú ítéletet hatályában fenntartja.

A Kúria kötelezi az alperest, hogy fizessen meg I-VII. rendű felpereseknek 15 napon belül külön-külön 2.000.000 (azaz kettőmillió) forint, azaz összesen 14.000.000 (tizennégymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A kártyás fizetési rendszer négy piacon folyó versenyt (verseny a kibocsátó bankok között a kártyabirtokosért, kártyatársaságok között a kibocsátó, illetve az elfogadó bankokért, és az elfogadó

bankok között a kereskedőért) érintő tevékenység, amelyben a kibocsátó banki oldal és az elfogadó banki oldal keresletének kiegyensúlyozását szolgálja a bankközi jutalék. A kártyás fizetés során a kártyabirtokos a kereskedőnél elhelyezett és az elfogadó bank által működtetett POS terminálon lehúzza a bankkártyáját, amely értesíti a tranzakcióról az elfogadó bankot. Az elfogadó bank a kibocsátó bankkal lép kapcsolatba annak ellenőrzésére, hogy a kártyabirtokos számláján van-e fedezet a tranzakcióra. Amennyiben a tranzakció fedezete rendelkezésre áll, a kibocsátó bank átküldi a bankközi jutalékkal csökkentett összeget az elfogadó banknak. A kereskedő számláján az elfogadó bank a kereskedői jutalék levonását követően írja jóvá az összeget.

- [2] E rendszerben a kártyatársaságok elszámolóházként vesznek részt, működtetik a rendszert a kibocsátói és elfogadói tevékenységet biztosító szabályrendszerükkel. A kártyatársaságok szabályzatai a bankközi jutaléokra vonatkozóan közel azonos szabályozást tartalmaztak a perbeli időszakban, miszerint a bankok kétoldalú vagy többoldalú megállapodásban rendezhették a bankközi jutalék mértékét.
- [3] A kártyás tranzakciók „on us” és „on others” típusú tranzakciókra oszthatóak aszerint, hogy az elfogadó bank és a kibocsátó bank személye megegyezik-e. Ha kártyás fizetés az elfogadó bank által kibocsátott bankkártyával működik, a bank nem számol fel bankközi jutalékot („on us” tranzakció), a bankközi jutalék fizetése csak különböző elfogadó és kibocsátó bankok esetén szükséges („on others” tranzakció). A perbeli időszakban (2004-2007 közötti adatok alapján) a tranzakciók számának 57%-át tették ki az „on others” tranzakciók, amelyek után bankközi jutalékot fizettek a felperesi bankok. A tranzakciók során használt kártyák megoszlása a kártyatársaságok között aránytalan volt, a használatban lévő betéti kártyák több mint 60%-a, míg a hitelkártyák közel 70%-a a VIII. rendű felpereshez tartozott.
- [4] Az 1990-es évek közepén a jelen per VII. rendű és VIII. rendű felperesei (illetve jogelődjei) mint kártyatársaságok szabályzataikkal lehetővé tették, hogy a kártyákat kibocsátó és elfogadó bankok közösen meghatározzák a kibocsátó és elfogadó bankok közötti belföldi bankközi jutalékok (interchange fee, a továbbiakban: IF vagy bankközi jutalék) mértékét. 1991 és 1994 között, amíg csak két-három bank fogadta el a felperesi kártyatársaságok bankkártyáit, a bankok kétoldalúan kezelték az elszámolásokat, és kétoldalúan állapodtak meg a díjak mértékében is. A VII. rendű felperes már 1994-ben felhívta a tagbankokat olyan VISA Nemzeti Fórum létrehozására, amelynek egyik feladata a helyi árpolitika kialakítása (ársávok az IF vonatkozásában). 1995 és 1996 folyamán a kártyaüzletágba bekapcsolódó bankok multilaterális együttműködést alakítottak ki (a továbbiakban: Fórum), melynek keretében esetenkénti megbeszéléseken vitatták meg a kártyaüzletág különböző együttműködést igénylő kérdéseit. Ennek keretében szavazással fogadták el a különböző döntéseket a Magyar Nemzeti Bank által megadott adatok alapján számolt szavazati arányokkal. Egy bankot maximum 33%-os szavazati arány illetett meg, súlyozott szavazásnál 2/3-os többséggel, míg egyszerű szavazásnál – ide tartozott az IF mértéke – 50%+1 szavazattal döntöttek. 1995-ben összesen 3780 POS terminál (kártyaelfogadó készülék) volt az országban, a kártyás fizetési rendszer még csak kialakulóban volt.
- [5] A Fórum keretében hét bank, melyeknek többsége mindkét kártyatársaság rendszeréhez csatlakozott és melyek a kártyakibocsátói és elfogadói piac nagy részét lefedték, több tárgyalást követően, 1996. április 24-én megállapodást fogadott el (MSC megállapodás) kereskedői kategóriák szerint az egységes kereskedői jutalék minimális mértékére vonatkozóan. Ezt követően 1996. augusztus 28-án fogadták el azt a megállapodást, melyben egységesen szabályozták a két kártyatársaság – különböző tranzakciókhoz kapcsolódó – IF díjainak mértékét 1996. október 1-jei hatállyal (továbbiakban MIF, illetve MIF megállapodás). A MIF megállapodást a kártyatársaságokkal kapcsolatot tartó IV. rendű felperesi bank közvetítette a VII. rendű és VIII. rendű felperesi kártyatársaságok felé, melyek azokat alkalmazták.
- [6] Az MSC megállapodást végül a bankok nem írták alá, az nem lépett hatályba és ez alapján versenyfelügyeleti eljárás sem indult. A bankok között a MIF megállapodással érintett 1996. októbertől és 2008. júniusa közti időszakban – bár 1996 és 1999 között az átlagos MSC 2,5%-os mértéke nem változott – verseny volt a kereskedői jutalékok (MSC) tekintetében, mely jutalékok

Kfv.II.37.385/2020/17.

mértékének meghatározására a MIF megállapodásban szereplő IF díjak, mint költségelemek közvetetten hatottak. A MIF megállapodás díjai az MSC jutalékok csökkentésében alsó korlátként viselkedtek azzal, hogy egyes, sok „on us” tranzakciót bonyolító bankok esetében (pl. III. rendű felperes), egyes kereskedői kategóriákban nem jelentettek feltétlen abszolút (csak relatív) korlátot, ők akár az IF értéke alatt is meghatározhatták a kereskedői jutalék mértékét.

[7] A MIF megállapodás megkötésében és a két kártyatársaságra irányadó egységes árképzésben szerepet játszott a tervezett MSC megállapodásban kitűzött célok megvalósítása, mely célok utóbb nem valósultak meg. A MIF megállapodás ugyanakkor az IF díjakat csak kisebb részben egységesítette ténylegesen, mert azok egy része korábban is egységes volt a két kártyatársaság vonatkozásában. Az IF mértéke a „Sales Draft” kategóriában volt korábban különböző (1% MasterCard, 1,2% Visa), amely a MIF megállapodással 1,6%-ra nőtt, valamint a „Merchant Reward” díjak (korábban 4000 Ft, illetve 6000 Ft) kerültek egységesítésre 6000 Ft-ban. Volt még egy további, „request for original”-ra vonatkozó díj, ami korábban 600 forint, illetve 300 forint volt, és amelyet 500 Ft-ban egységesítettek. A korábban is egységes díjak egy részét megemelték, de egyes díjakat a korábbiakkal azonos mértékben határoztak meg. Összességében az alábbi díjakat alakították ki:

Transaction:	Fee
- Original	
- Chargebacks	
- Reversals	
- Chargeback reversals	
Sales Draft	1.6%
Sales Draft – Petrol Station	0.5%
Sales POS (Except Petrol)	1.4%
POS Petrol Station	0.3%
Credit Voucher	1.6%
Credit Voucher POS	1.4%
Cash disbursement	200 Ft
ATM disbursement	200 Ft
Fees:	
Merchant reward	6000 Ft

Lost/stolen card	1000 Ft
Retrieval request:	
Request for original	500 Ft
Request for copy	150 Ft
Retrieval fee reversal	150 Ft

- [8] Az ügyben – alperesi versenyhatósági határozati megállapítás hiányában – nem volt megállapítható, hogy a fenti táblázat szerinti Credit Voucher, illetve Credit Voucher POS díjai korábban egységesek voltak-e, emelkedtek, vagy csökkentek-e, ezért ezeket a tényállás szempontjából korábban is egységes díjaknak kell tekinteni, a táblázatban szereplő, és fent nem említett díjakkal egyezően.
- [9] A MIF megállapodás a magyar alperesi versenyhatóság, a Gazdasági Versenyhivatal 2008. január 31-én megindított versenyfelügyeleti eljárását követően is, egészen 2008. július végéig hatályban volt. A MIF megállapodáshoz és a Fórum működéséhez az idő elteltével csatlakoztak más, a kártyaüzletágban érdekelt bankok, mellyel a MIF megállapodás résztvevői 2006-ra 22 – az ügyben relevánsan érintett – bankra növekedett.
- [10] Az 1996. augusztus 28-ától 2008. július 30-áig tartó MIF megállapodás időtartama alatt többször felmerült a MIF csökkentése. A IV. rendű felperesi bank már 1997-ben kísérlet tett arra, hogy nagy összegű tranzakciók esetén az MSC csökkentése érdekében a MIF-et csökkentsék, ez azonban sikertelen volt. A domináns szerepben lévő, legnagyobb kártyakibocsátó és elfogadó III. rendű felperesi bank 1999. február 13-án jelezte az V. rendű felperesi bank felé versenyjogi aggályait. A Fórum 2002. május 22-i ülésén a chipkártyák bevezetésére tekintettel, e kártyák vonatkozásában egységesen csökkentette mindkét kártyatársaság MIF díjaira nézve a MIF mértékét, melynek célja a biztonságosabb internetes kereskedelemre törekvés, és ezért a chipes kártyák kibocsátásának elősegítése volt. A IV. rendű felperes ezt követően ismét kísérletet tett bizonyos kereskedőtípusoknál (pl. szupermarketek esetében) a benzinkutakhoz hasonló, alacsonyabb MIF mérték bevezetésére, de ezt a javaslatot a 2002. szeptember 2-i Fórum ülésen megint nem fogadták el. 2004-ben a III. rendű felperesi bank javaslatára a Fórum 2004. szeptember 14-i ülésén a hazai forgalom egyharmadát kitevő élelmiszer szektorban csökkentették volna két lépcsőben a MIF mértékét (chipes terminál esetében 1,2-ről 0,75%-ra, mágneskártyás olvasó terminál esetében 0,85%-ra). E lépésre a III. rendű felperesi bankot érintő kereskedői oldali nyomásra került volna sor, azonban két tagbank nem írta alá csökkentést, levelet írtak a kártyatársaságoknak, ezért az nem lépett életbe.
- [11] A 2004. május 1-jei Európai Unióhoz történt csatlakozást követően – a csatlakozásra is figyelemmel – 2004 szeptemberétől folyamatosan napirenden volt a kártyatársaságok és bankok esetében is az európai versenyjogi eljárások következményei. 2005 májusától a Fórum kezdeményezésére kísérlet történt – a VIII. rendű felperesi kártyatársaságtól kapott háttéranyagokra tekintettel – egy önálló MasterCard Fórum létrehozására, majd 2005. június-szeptember között az önálló Visa fórum létrehozására is működött egy munkacsoport, mely munkacsoport ülésein téma volt a VII. rendű felperes tekintetében költségelemzés készítése és finanszírozása. Ekkor a VISA II. határozat [Visa International, COMP/29.373, Commission Decision, [2002], O.J. L 318, 22.11.2002, p. 17-36, a továbbiakban: VISA II. határozat] alapján a mentesülési feltételek teljesítése volt a cél, vagyis az, hogy ne egységesen kerüljenek meghatározásra a két kártyatársaságra nézve a díjak, továbbá azok költségalapon történjenek. Ettől függetlenül még 2007-ben is folyt a bankok között a vita arról, hogy közösen vagy külön kell-e a MIF díjakról tanácskozni, és a két kártyatársaságot egységesen

Kfv.II.37.385/2020/17.

kezelő Fórum tovább működött, noha ekkor már 2005-től a kártyatársaságok több bankra kiterjedő költségtanulmányok készítésébe kezdtek. Ezek eredményéről – nem teljes körűen – a VIII. rendű felperes 2006-ban, a VII. rendű felperes pedig 2007-ben adott tájékoztatást a bankoknak, mely tájékoztatás alapján azt a következtetést vonták le a bankok, hogy a MIF mértéke a kibocsátói költségeket teljes mértékben nem fedezte.

- [12] A MIF megállapodás felmondására 2008. június 30-i hatállyal csak az alperes fellépésére tekintettel került sor. A két kártyatársaság önállóan, de egybehangzóan 2008 elején értesítette a bankokat, hogy a bankközi jutaléokra vonatkozó megállapodást felmondják.
- [13] A teljes körű tényálláshoz tartozik, hogy a kártyatársaságoknak, az eljárás során feltárt 2002-től illetve 2003-tól hatályos szabályzataik alapján, a következő háttérszabályai voltak hatályban az IF mértékének tagbankok általi meghatározására: a MasterCard a kibocsátói és elfogadói oldal 75%-át képviselő bankok részvételéhez kötötte a többoldalú megállapodás érvényességét, emellett két elfogadó és két kibocsátó bank részvételét követelte meg, míg a Visa a tagok felénél több bank szavazatát írta elő, akként, hogy a megállapodó bankok szintén legalább a kibocsátói és elfogadói oldal 75%-át képviseljék. A perbeli időszak végén 2006-2007 körül a megállapodás kapcsán annak költségalapúságát is megkövetelték (a VII. rendű felperes 2007-ben költségtanulmányt készített a tagbankokkal, míg a VIII. rendű felperes akként nyilatkozott, hogy az első költségtanulmány 2006-ban készült), de ennek teljesülését nem ellenőrizték.
- [14] Bár pontos, meghatározott időszakra vonatkoztatható piaci részesedések az Európai Unióhoz való csatlakozás előtti időszakra nézve nem kerültek feltárássra, az megállapítható, hogy a 2004-2007. évi piaci adatok szerint a kibocsátó banki oldal szerkezete akként alakult, hogy a versenyfelügyeleti eljárás alá vont 23 bank közül egy kivétellel minden bank bocsátott ki betéti kártyákat, 2007-ben a kártyák közel fele a III. rendű felperesi bankhoz tartozott, míg a minden más bank 10% alatti piaci részesedéssel rendelkezett. Az elfogadói oldalon a szintén 2004-2007. évi adatok alapján kilenc – egyben kártyakibocsátó – bank végzett kártyaelfogadást, azonban a III. rendű felperesi bank és a IV. rendű felperesi bank a piac több mint 90%-át lefedték.
- [15] Az alperes Vj.18/2008/341. számú, 2009. szeptember 24-én kelt határozatával megállapította, hogy a MIF megállapodásban részt vett 22 bank, továbbá a két kártyatársaság azáltal, hogy mindkét nemzetközi kártyatársaság kártyáira és minden bankra egységesen alkalmazandó bankközi jutalék mértéket és struktúrát határoztak meg, illetve ilyen megállapodáshoz szabályzataikkal keretet biztosítottak és azt támogatták, versenykorlátozó, a tilalom alól nem mentesülő megállapodásokat kötöttek. E magatartásukkal a megállapodásban való részvételük évétől kezdődően – mely az utóbb csatlakozott bankok esetében különböző évek, míg a MIF megállapodást kötők esetében az új versenytörvény, a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.). 1997. január 1-jei hatályba lépési időpontjától – 2008. június 30-ig megsértették a Tpv. 11. § (1) bekezdését, valamint 2004. május 1-től az Európa Közösséget létrehozó Szerződés (a továbbiakban: EKSz) 81. cikk (1) bekezdését. Az alperes határozatában a MIF megállapodást eredetileg létrehozó hét bankot és a két kártyatársaságot különböző mértékű bírságokkal sújtotta, összesen 1.922.000.000 Ft értékben. Egy eljárás alá vont ügyféllel szemben az eljárást megszüntette, a II. rendű felperest formálisan nem vonta be az eljárásba, az ING Bank Zrt.-ről, amelynek II. rendű felperes nem polgári jogi jogutódja, azonban az eljárás során megszűnt, a határozat vagy azt megelőző eljárás során hozott végzés rendelkezést e vonatkozásban nem tartalmaz.
- [16] Az alperesi határozat a fenti magatartást célja szerinti versenykorlátozásnak tartotta, de ettől függetlenül hatása szerinti versenykorlátozásként is azonosította a 2004-2007. éves adatok alapján végzett hatáselemzéssel, és mindkét megállapításhoz önálló indokolást fűzött. Rögzítette, hogy mind a cél, mind hatás szerinti versenykorlátozás esetén lehetőség van a mentesülésre, de a célja szerinti mentesülés tényéből kiindulva elemezte, hogy a mentesülés feltételei miért nem álltak fenn.
- [17] Az alperesi határozat a célja szerinti versenykorlátozás tényét három alapvető érveléssel támasztotta alá. Versenytorzító, illetve versenykorlátozó célja volt a MIF megállapodásnak, mert:
1. A két kártyatársaság együttes kezelése a két társaság közti árverseny legfontosabb elemét

Kfv.II.37.385/2020/17.

semlegesítette.

2. A bankok a megállapodás létrehozásakor maguk is díjversenyt mérséklő szerepet tulajdonítottak a megállapodásnak (MSC kartell).

3. A bankközi jutalékok kártyatársaságok szintjén megvalósult együttes megállapítása olyan természetű megállapodás, amely szükségszerűen kihat a kereskedői díj terén az elfogadó bankok közti versenyre.

[18] A határozat kitért arra is, hogy a kártyatársaságok megállapodásban való részessége azért volt megállapítható, mert:

1. Lehetővé tették szabályzataikkal, hogy bankok egymás között, akár a másik kártyatársaságra is irányadóan határozzák meg a bankközi jutalékot.

2. A kártyatársaságok kifejezetten segítették a kezdeti időszakban a bankokat a megállapodás létrehozásában.

3. Üzletileg nem életszerű és hihető, hogy ne tudtak volna a mindkét társaság kártyáira vonatkozó egységes díj rögzítéséről (a VII. rendű felperes később tiltakozott is), miközben érdeküket szolgálta ez a gyakorlat, hiszen az egymás közti verseny legfontosabb elemét kiiktatta.

4. Tudniuk kellett, hogy a magyar bankok a szükséges elemzések közül költségtanulmányt sem végezve állapították meg és tartották fenn a MIF egységes szintjét.

5. A fallback díjaik közzétételével iránymutatást adtak arra nézve, hogy milyen MIF mértéket érdemes megállapítani, amely ennél csak magasabb összegű lehetett, mert csak így volt érdemes az azzal járó adminisztratív és egyéb terheket felvállalni.

[19] A megállapodás versenykorlátozó jellegének elemzése körében az alperes megállapította, hogy a kártyás fizetési rendszer működéséhez nem volt feltétlenül szükséges sem a kártyatársaságok egységes kezelése, sem a bankközi jutalék többoldalú meghatározása. Az alperes a vizsgált megállapodást versenykorlátozó célzatúnak minősítette, mivel a két kártyatársaság együttes kezelés semlegesítette a köztük lévő árversenyt, ezen keresztül pedig korlátozta az elfogadó bankok közötti versenyt a kereskedői díj befolyásolása révén. A versenykorlátozó cél elemzése körében megállapította, hogy az eljárás iratai alapján a résztvevő bankok tudatában voltak annak, hogy a bankközi jutalékon keresztül a kereskedői jutalék befolyásolható, a verseny mederben tartható. Több bizonyítékot említett az alperes annak alátámasztására, hogy a bankközi jutalékot és az kereskedői díjat a bankok együttesen kezelték, és kialakításuk során lényegesnek tartották, hogy a két kártyatársaság esetében egységes bankközi jutalék érvényesüljön, hogy a Visa termékeket a hazai kereskedői kör a MasterCard termékekkel azonos módon fogadja. Mind az eredeti megállapodásban résztvevő bankok, mind a később csatlakozók tisztában kellett, hogy legyenek azzal, hogy a bankközi jutalék a kereskedői díj egyik legfontosabb komponense, így az ebben történő megállapodás azzal a cézzel jött létre, hogy gátat szabjon a kereskedői díjak túlzott csökkenésének. Az alperes a fenti érvelésre támaszkodva vezette le azt is, hogy a bankközi jutalékról szóló megállapodás tényleges piaci hatása alapján versenykorlátozó, mivel az elfogadási szolgáltatás árának alsó korlátját képezi. E körben az alperes rögzítette, hogy az egységes bankközi jutalék a tranzakciók eltérő hányadán jelentkezett költségként, hiszen az „on us” tranzakciók után nem kell bankközi jutalékot fizetni. Ez elsősorban III. rendű felperest érintette, minden más szereplő esetén 10% alatti volt az „on us” tranzakciók aránya, így számukra a bankközi jutalék a kereskedői díj alsó korlátjaként szolgált, míg a III. rendű felperes árazási viselkedésében figyelembe vette a versenytársak lehetőségeit. Káros versenyhatásként azonosította az alperes azt is, hogy a megállapodás egységesen kezelte a két kártyatársaságot, torzítva ezzel a köztük lévő verseny egyik fontos dimenzióját. Megállapodás hiányában ugyanis a bankközi jutalék máshogy alakult volna, kihatva ezzel a kereskedői díjra, és a kibocsátó bankok azon döntésére, hogy melyik kártyatársaság kártyáit bocsátják ki.

[20] Az alperes a versenykorlátozó célzat és hatás megállapítását követően a mentesülés kérdésével foglalkozott, leszögezve, hogy a megállapodásban résztvevő bankoknak meggyőző erővel, a vizsgált időszak egészére kellett volna igazolniuk, hogy a korlátozással járó objektív előnyök nagyobbak voltak a hátrányoknál. Az alperes nem fogadta el igazoltnak, hogy a két kártyatársaság

együttes kezeléséből fakadó versenytorzulás miatt a korlátozás csak a feltétlenül szükséges mértéket érte el, illetve hogy a haszon megfelelő része jutott el a fogyasztókhoz. E körben arra alapította megállapításait, hogy a bankközi jutalék a változó piaci viszonyok mellett is azonos mértékű maradt egységesen a betéti és hitelkártyákra, valamint a bankközi jutalék rögzített mértéke nem költségelemzésen, illetve a piac két oldalának szükségletein alapult. A felperesi bankok érvelését, miszerint megállapodás hiányában a bankközi jutalék nagyobb lehetett volna a sajátos felhajtóerő miatt, az alperes nem fogadta el, arra hivatkozva, hogy ez is a verseny torzulását mutatja. Megállapította ugyanakkor, hogy a bankközi jutalék mértékére vonatkozó érvektől függetlenül sem mentesülhet a megállapodás a két kártyatársaság együttes kezelésének szükségtelensége okán. A piac változását követő, megfelelően tagolt struktúrájú bankközi jutalékhoz elengedhetetlen lett volna költségelemzés végzése, önmagában a kibocsátói oldalon felmerülő költségek nem elégségesek az egységes bankközi jutalék igazolására, mivel a kártyabirtokosnál, illetve a kereskedőnél is felmerülnek a kártyahasználathoz kapcsolódó díjak, valamint a kibocsátói oldal költségeinek forrása részben a bankközi jutalék maga.

- [21] A bírságszabás kapcsán az alperes azokat a szereplőket vette csak figyelembe, akik az eredeti megállapodás létrehozásában részt vettek. Enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy a Visa és MasterCard elleni bizottsági eljárások nyomán csak fokozatosan merült fel a bankközi jutalékkal kapcsolatos megállapodás versenykorlátozó jellege, és a döntés meghozataláig ilyen típusú megállapodás miatt bírság kiszabására nem került sor, valamint a bankok maguk is többször megkísérelték a jutalék módosítását, a versenyhatósági eljárás során pedig együttműködtek az alperessel. Súlyosító körülménynek tekintette azonban, hogy a megállapodás a verseny egyik legfontosabb elemét, a kereskedői díjat érintette és több évig fennállt.
- [22] Az egyéb eljárási kérdések körében az alperes rögzítette, hogy az eljárási határidő túllépése nem jár olyan jogkövetkezménnyel, hogy az eljárást ne lehetne érdemben befejezni, különösen olyan esetben, amikor az ügyintézési határidő túllépése éppen azért szükséges, hogy az eljárás alá vontak eljárási jogaikat megfelelően tudják gyakorolni.
- [23] II. rendű felperes eljárásba bevonásáról az alperesi határozat indokolást nem tartalmazott.

A kereseti kérelmek és az alperes védekezése

- [24] A bírsággal sújtott kártyatársaságok és bankok – a CIB Bank Zrt. kivételével – kereseteket nyújtottak be az alperesi határozattal szemben. A felperesek kereseteikben egybehangzóan akként nyilatkoztak, hogy az alperes nem tett eleget tényállás-tisztázási kötelezettségének, nem indokolta meg a felajánlott bizonyítékok elutasítását, a terhükre rótt jogsértés megállapításának ezért nem volt helye. A felperesek vitatták, hogy a megállapodás árkartellhez hasonlítható lenne, kiemelve különösen azt, hogy a vizsgált kétoldalú piacon a bankok jelentős része nem vesz részt az elfogadói tevékenységben, ahol a versenykorlátozás megállapításra került. Az árverseny azért sem merülhet fel, mivel a szankcionált magatartással érintett versenyviszony nem a kibocsátó banki oldalon jelenik meg, hanem a kártyatársaságok között, ők viszont ebben az ügyben – szemben a vonatkozó uniós döntésekkel – „AC-Treuhand” státuszban vannak. A megállapodás célja a piacépítés és rendszer egyensúlyban tartása volt, nem pedig az ár rögzítés. A megállapodással rögzített bankközi jutalék nem a fogyasztók felé érvényesített ár, ráadásul nem célozta a kereskedői díj korlátozását. Az alperes a versenykorlátozó hatás megállapítása körében elmulasztotta a szükséges elemzések, így például hatásvizsgálat elvégzését, ezért nem vette figyelembe, hogy a megállapodás hiányában milyen felhajtó erő hatott volna a bankközi jutaléokra. A versenykorlátozó célt és hatást ráadásul az alperes összemosta határozatában. A bírság számítása körében a felperesek vitatták, hogy az alperes nem volt tekintettel a piaci változásokra, ezen belül arra, hogy a felperesek részvétele a kétoldalú piacon változott a vizsgált időszak során, valamint a bírság mértéke eltűzött. E körben az alperes nem volt tekintettel az Európai Bizottság bírságotlasi gyakorlatára sem. Az alperes tévesen értékelte a mentesülési körülményeket, itt figyelembe kellett volna venni az a lényeges körülményt, hogy több állami szerv is részt vett a megállapodás kialakításában, arról tudomással bírt. Az eljárási

Kfv.II.37.385/2020/17.

jogsértések körében a felperesek kiemelték az ügyintézési határidő túllépését, illetve a túlságosan rövid nyilatkozattételi határidőt a második előzetes álláspontra. Több felperes is hivatkozott keresetében arra, hogy az alperesi határozat rendelkező része és indokolása nincs összhangban egymással, ugyanis nem egyértelmű, hogy a kártyatársaságok egységes kezelését, vagy a bankok közötti megállapodást találta jogsértőnek az alperes.

- [25] A II. rendű felperes keresetében kitért a jogutódlás alakszerű megállapításának hiányára, amely miatt álláspontja szerint az eljárás megszüntetésének lett volna helye.
- [26] A kártyatársaságok ezen túlmenően előadták, hogy az alperes nem tárta fel a köztük lévő verseny mechanizmusát, a releváns versenytényezőket, valamint azt sem vette figyelembe, hogy a bankközi jutalék nem az általuk nyújtott szolgáltatás ellenértéke, abból bevételük nem származik, szerepük a megállapodás létrejöttében passzív volt.
- [27] A III. rendű felperes keresetkiegészítésében számításokkal alátámasztott logikai modellben mutatta be a bankközi jutalék és a kereskedői díj viszonyát, rávilágítva arra, hogy a bankközi jutalék kizárólag elszámolási eszközként funkcionál a bankok között. Érvelése szerint univerzális bankok esetén, akik mind a kibocsátói, mind az elfogadói piacon részt vesznek, a nettó jutalékbevételek nagyságát kizárólag a kereskedői díj nagysága határozza meg. A bankközi jutalék csak a bankközi forgalom kiegyensúlyozatlanságából adódó különbségeket jeleníti meg a bankoknál, nem jelent korlátot a kereskedői díj csökkenése előtt.
- [28] Az alperes ellenkérelmében fenntartotta a határozatban foglalt álláspontját.

Az elsőfokú ítélet

- [29] A felperesek keresete nyomán indult pert az elsőfokú bíróság az Európai Unió Törvényszéke előtt indult T-111/08. számú, majd az Európai Unió Bírósága előtt folyó C-382/12. számú MasterCard-ügyre tekintettel felfüggesztette.
- [30] Az eljárás folytatását követően a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 30.K.33.520/2014/78. számú ítéletében a felperesek kereseteit elutasította. Az eljárásjogi érvek kapcsán kiemelte, hogy a Tpv. és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályai alapján az ügyintézési határidő nem jogvesztő, a hatóság hatáskörének gyakorlása nincs időbeli korláthoz kötve. Megállapította, hogy az eljárás alá vontak védekezési joga nem sérült, a hatóság elegendő időt biztosított arra, hogy mindkét előzetes álláspont vonatkozásában előadják érveiket, annak pedig nem látta jogszabályi akadályát a bíróság, hogy egy ügyben több előzetes álláspontot bocsásson ki az alperes. Az eljárás bírósága megállapította, hogy a hatóság tényállás-tisztázási és indokolási kötelezettségének eleget tett, a rendelkezésre álló információkat, az adatkérés és a kereskedői felmérés során beszerzett nyilatkozatokat egyenként és összességében értékelte, kellő részletességgel indokolva a jogsértés megállapítását.
- [31] Az ügy érdemét tekintve az elsőfokú bíróság elfogadta azt az alperesi érvelést, hogy a bankközi jutalék mértékében történő megállapodás motivációja a kereskedő díjak befolyásolásán keresztül az elfogadói piacon lévő verseny mederbe terelése volt. A megállapodás résztvevői tisztában voltak azzal, hogy a bankközi jutalék a kereskedői díj egyik legfontosabb komponensét alkotja. A vizsgált megállapodás – összhangban a Bizottság és az Európai Bíróságok megállapításaival – ármegállapodás, amely az elfogadói piacon a kereskedői ár alsó korlátját képezi. A bíróság ennek kapcsán kiemelte, hogy a bizottsági eljárások nem voltak teljes körűen azonosak a magyar versenyhatósági eljárással, jelen ügynek ugyanis nem volt tárgya a bankközi jutalék mértéke, hanem az alperes súlyosabb jogsértést minősített annak egységességében. A jogsértés lényege jelen ügyben abban áll, hogy a kártyakibocsátó piachoz kapcsolódó díj meghatározása az elfogadói piacon korlátozta a versenyt. Az alperesi határozat konzisztensen mind a két kártyatársaság egységes kezelését, mind a bankközi jutalék multilaterális meghatározottságát jogsértőnek értékelte.
- [32] Az elsőfokú bíróság osztotta az alperes álláspontját, hogy a vizsgált megállapodás célja szerint versenykorlátozó, illetve versenytorzító hatású az érintett piacokon a kártya kibocsátás és elfogadást

érintően. A versenykorlátozó hatást abban találta alátámasztottnak a bíróság, hogy a rögzített bankközi jutalék határozza meg az eladási árat, vagyis a kereskedői díjat, amelyet a kereskedő a fogyasztói árba építve tud fedezni. Ezzel a megállapodás az elfogadói oldali értékesítési piacon árcsökkenést akadályozó jelleggel bír, ami kihat a kibocsátói oldali versenyre is. A megállapodás célja szerinti versenykorlátozó jellege kapcsán a bíróság azt emelte ki, hogy a bankközi jutalék rögzítése nem következett a verseny dinamikájából, az a „szokásos” árrögzítéshez hasonlóan jellegénél fogva káros a versenyre, függetlenül attól, hogy a jutalék mértéke megállapodás hiányában milyen irányba mozogna. Itt utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a megállapodás felmondását követően a bankközi jutalék egyes tranzakció típusokban csökkent, másokban növekedett, így nem helytálló az az érvelés, hogy megállapodás hiányában egyértelműen növekedne a bankközi jutalék és a kereskedői díj. A bankközi jutalék a kártyatársaságok közti versenynek is egy meghatározó tényezője, így a megállapodás a köztük lévő versenyt is korlátozta. Nem fogadta el ebben a körben az elsőfokú bíróság a felperesek azon kifogásait sem, hogy az alperes a célja szerinti versenykorlátozás körében csak hatásokra hivatkozott, valamint rögzítette, hogy az sem mérvadó, hogy a megállapodás versenykorlátozó jellege nem volt a kezdetektől nyilvánvaló, és a káros versenyhatás elkülönült piacon jelentkezett. Az alperes a versenykorlátozó célt a megállapodás szokásos következményeire alapította, a felek szubjektív szándéka csak kiegészítő tényező volt. A célja szerinti versenykorlátozás lényege abban áll, hogy a verseny olyan elemét iktatja ki, amely az adott piacon adott gazdasági és jogi környezetben fontos. A bíróság szerint a bankközi jutalék mindkét kártyatársaságra egységes szinten való rögzítése a kártyás fizetési rendszer egyéb részpiacaira is közvetlenül kiható – ebből a megfontolásból célja szerintinek minősíthető – versenytorzító következményekkel jár. Ebben a körben a hatóságnak nem kellett hatáselemzést végeznie, a versenykorlátozó cél nélkül is megállapítható.

- [33] A mentesülés kapcsán az elsőfokú bíróság nem fogadta el sem a kártyatársaságok azon érvét, hogy nem származott hasznuk a vizsgált megállapodásból, sem a felperesi bankok azon érvét, hogy a megállapodás nem volt hatással a fogyasztó jólétre. A bíróság rögzítette, hogy a kártyás vásárlás, illetve a kártyahasználat a felpereseknek jelentős bevételt jelent. A kártyatársaságok tudtak a megállapított jutalék egységességéről, hiszen ez a köztük lévő verseny egyik központi elemére vonatkozott. A teljes jogsértésért való felelősséget nem zárja ki, hogy a vállalkozások mindegyike a saját helyzetének megfelelő szerepet játssza a kartellben, ha a résztvevők különböző magatartásai ugyanazt a versenyellenes célt vagy hatást szolgálják. A bíróság megjegyezte továbbá, hogy az iratokból kitűnően a VIII. rendű felperes aktívan részt vett a Fórum tevékenységében, a kártyatársaságok szerepe nem tekinthető marginálisnak a megállapodás létrejöttében.
- [34] A felperesek által támadott bírságszámítás vonatkozásában az elsőfokú bíróság szintén osztotta az alperes álláspontját, álláspontja szerint a bírság nem eltúlzott mértékű, a bírságösszeget az alperes a Tptv. 78. § (3) bekezdése szerint, mérlegelés alapján határozta meg az alperes, értékelve a jogsértés súlyát, időtartamát, kiterjedtségét, illetve a megállapodás versenytorzító hatását. A határozat indokolásából a figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények egyértelműen megállapíthatóak. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/A. §-a alapján a versenyhatósági eljárást követően kialakuló európai bírósági tendenciák, illetve egyéb jogalkotói megoldások – így például az Országgyűlés által törvényben elfogadott többoldalú (azonos mértékű) bankközi jutalék nem szolgálhat a jogsértés hiányának igazolásául, nem cáfolja a magatartás versenykorlátozó célját. A többoldalú bankközi jutalék későbbi hatósági maximalizálása pedig azért sem vehető figyelembe, mert az nem rögzített árat ír elő, hanem lehetővé teszi a versenyt a maximum ár alatt.
- [35] Végezetül a II. rendű felperes elkülönítési kérelme kapcsán az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Tptv. 53. § (2) bekezdése alapján ha a hivatalbóli eljárásban az ügyfél megszűnik, a jogutód az eljárásba bevonható, ha ez nem indokolt, az eljárás megszüntetésének van helye. Az alperes által elismerten nem került sor alakszerű végzés meghozatalára a II. rendű felperesi bevonása során. Az elsőfokú bíróság szerint ez az eljárási szabálysértés az ügy érdemére nem hatott ki, ugyanis a jogelőd által folytatott tevékenységet az átalakulást követően a fióktelep folytatta tovább, ráadásul

Kfv.II.37.385/2020/17.

ugyanaz a jogtanácsos járt el az ING Zrt. és a Fióktelep képviseletében is, nyilatkozattételi joga nem volt korlátozott.

A fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelem

- [36] Az elsőfokú ítélettel szemben I-VII. rendű felperesek nyújtottak be fellebbezést, az elsőfokú ítélet a VIII. rendű felperesi kártyatársaság vonatkozásában jogerős lett. A felperesek fellebbezéseikben előadták, hogy a bíróság okszerű indokolás nélkül fogadta el az alperes érveit, fenntartva, hogy az alperes is a tényállás-tisztázási kötelezettsége megsértésével állapította meg a Tpvt. 11. §-ának, illetve az EKSZ 81. cikkének sérelmét. Továbbra is fenntartották, hogy az alperesi határozat rendelkező része és indokolása között ellentmondás található, valamint keresetükkel egyezően nyilatkoztak az alperes által elkövetett eljárási jogsértésekről.
- [37] A II. rendű felperes továbbra is hivatkozott a jogutódlás szabálytalanságára, egyrészt arra, hogy a bíróság utólagosan, az ítéletében állapította meg, hogy II. rendű felperes az eljárás alá vont ING Bank Zrt. jogutódja, másrészt az alperes a Tpvt. 53. § (2) bekezdésének megsértésével elmulasztotta bevonni az eljárásba.
- [38] A fellebbezők hivatkoztak az Európai Unió Bíróságának C-32/11. számú Allianz Hungária ügy [ECLI:EU:C:2013:160] nyomán kialakult uniós gyakorlatra, amelyet álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság jogszerűtlenül figyelmen kívül hagyott. Ebből következően a célja szerinti versenykorlátozás téves alapokon nyugszik, ugyanis kizárólag az elegendő károssági fokot mutató megállapodásokat lehet célja szerint versenykorlátozóknak tekinteni. A bíróság és az alperes sem vette figyelembe, hogy a vizsgált piac jogi-gazdasági környezetében a verseny atipikusan működik, a verseny a bankközi jutalék szintjét felfelé hajtja, ennek éppen a megállapodás képezte gátját. A megállapodás hatása ezért kedvező a fogyasztóknak, így nem lehet versenykorlátozó célú. Az alperes ráadásul olyan versenyhatások miatt állította a versenykorlátozó célt, amelyek egy része csak a megállapodásban résztvevő felek egy részénél jelentkezett. A felperesek szerint bankközi jutalék szintje tekintetében az egyes bankokra vonatkozó konkrét adatok nélkül nem állapítható meg, hogy milyen irányba befolyásolja a kibocsátói és elfogadói oldal piacát. Szükségszerűen nem érinti az elfogadói bankok közti versenyt, hogy a két kártyatársaság díjai hogyan aránylanak egymáshoz. A felperesek a versenykorlátozó hatás megállapítása körében továbbra is hiányolták a részletes hatástanulmány alkalmazását.
- [39] A VII. rendű felperes a C-194/14. P.[ECLI:EU:C:2015:717] és T-99/04. számú [ECLI:EU:T:2008:256] AC-Treuhand ügyek alapján kifejtette továbbá, hogy a bankok közti megállapodáshoz semmilyen hozzájárulása nem állapítható meg.
- [40] Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A másodfokú jogerős ítélet

- [41] A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett részében megváltoztatta és az alperes határozatának az I. rendű, valamint a III-VII. rendű felperesek jogsértését megállapító és őket pénzbírsággal szankcionáló részét hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte, míg a II. rendű felperes vonatkozásában az eljárást megszüntette.
- [42] A másodfokú bíróság elsőként a II. rendű felperes jogutódlásának kérdésével foglalkozott. Rögzítette, hogy az alperes a határozatában a Tpvt. 53. § (2) bekezdésére hivatkozás nélkül, de a II. rendű felperest az ING Bank Zrt. jogutódként nevezte meg. Megállapította, hogy az eldöntendő kérdés nem a jogutód perbevonhatósága volt, hanem az, hogy II. rendű felperes az ING Bank Zrt. jogutódja-e, és ekként az alperes jogszerűen vonta-e perbe. Ennek ellenére rögzítette, hogy önmagában a jogutódlás megállapításáról szóló végzés elmaradása is olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely az ügy érdemére kihat, és amelyet nem befolyásol az a körülmény, hogy a vállalkozást képviselő jogtanácsos személye nem változott. Jelen esetben azonban a másodfokú bíróság érvelése szerint az ügy érdemére kiható jogsértés elsősorban a jogutód téves megállapítása

Kfv.II.37.385/2020/17.

volt. Az ING Bank Zrt. 2008. szeptember 30-i hatállyal beolvadt az ING Bank N. V. társaságba. Az egyesülési szerződés szerint a jogutód ING Bank N. V. kötelezettséget vállalt arra, hogy a magyarországi fióktelepet alapít, és az egyesülés hatályának napját követő naptól a fióktelepen keresztül végzi a beolvadó társaság, mint leányvállalaton keresztül folytatott tevékenységet. A másodfokú bíróság mindebből azt a következtetést vonta le – hivatkozva a Kúria Kfv.II.39.262/2006/10-II. számú ítéletére is – hogy a jogutódlásra a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) szabályait kell alkalmazni, amelyből megállapítható, hogy az ING Bank Zrt. jogutódja az ING Bank N. V. Az alperes által hivatkozott „gazdasági jogutódlás” a magyar jogban ismeretlen, a II. rendű felperes eljárásba történő bevonását nem alapozza meg az, hogy ugyanazon gazdasági tevékenységet végzi. A bíróság megállapította, hogy az alperes által hivatkozott Versalis ügyben [C-511/11.;P.ECLI:EU:C:2013:386] kifejtett versenyjogi megközelítés, miszerint ha két jogalany egyazon gazdasági egységet alkot, az a tény, hogy a jogsértést elkövető jogalany továbbra is létezik, nem képezi akadályát annak a jogalanynak a szankcionálását, akire a gazdasági tevékenységet átruházták, nem alkalmazható jelen ügyben, ugyanis nem anyavállalat-leányvállalat kapcsolatról van szó, illetve a jogutódként bevont ügyfél és a jogutód társaság között jogutódi kapcsolat nem áll fenn. Minderre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes nem megfelelő ügyfélre nézve hozott döntést, és a II. rendű felperes tekintetében az eljárást megszüntette.

- [43] Az ügy érdemét tekintve a másodfokú bíróság először az alperesi határozat rendelkező részében foglalt jogsértés értelmezésével foglalkozott. Megállapította, hogy a határozat rendelkező részéből és indokolásából egyértelműen azonosítható, hogy a jogsértés a bankközi jutalék kártyatársaságokra nézve egységes megállapítására és a két kártyatársaság vonatkozásában egységes mértékű díj meghatározására terjedt ki, amelyben a bankok az egységes megállapításban felelősek, a kártyatársaságok pedig abban, hogy ehhez szabályzataikkal keretet biztosítottak, a megállapodást támogatták.
- [44] Ezt követően a bíróság a megállapodás célja szerinti versenykorlátozó jellegét vizsgálta. Rögzítette, hogy a cél és a hatás tényállási elemei vagylagosak, ha a Tpv. 11. § (1) bekezdése alapján a versenykorlátozó cél megállapítható, a magatartás tényleges piaci hatásait nem kell bizonyítani. Az Allianz ügy alapján a bíróság leszögezte, hogy a versenyellenes cél és hatás egyidejű megállapítása nem lehetséges, ezért az alperesi határozatot is ez alapján vizsgálta. Megállapította, hogy az alperes mind a cél, mind a hatás szerinti versenykorlátozást megállapította, indokolásában szükségtelenül megjelenik mindkét jogsértés alapja.
- [45] A célja szerinti versenykorlátozás kapcsán a bíróság az Allianz ügy alapján rögzítette, hogy ide az olyan magatartások sorolhatóak, amelyek természetüknél, jellegüknél fogva versenykorlátozóak. Az, hogy egy megállapodás elegendő károssági fokot mutat-e a cél általi versenykorlátozás megállapításához, vizsgálni szükséges a megállapodás szövegét, és az elérni kívánt célkitűzéseket, a megállapodások rendszerének egészét, az érintettek piaci magatartását, a döntés tényleges jogi és gazdasági környezetét, illetve a szokásos-típusos következményeit.
- [46] A bíróság a vizsgált megállapodás árrögzítő célzata kapcsán megállapította, hogy bankközi jutalék nem ár, hanem árelem, illetve mint költségelem immanens része a kereskedői díjnak. A bankközi jutalék az elfogadó és kibocsátó bankok közötti megtérítés, ami a piac két oldalát összeköti és a rendszer egyensúlyban tartását szolgálja, ekként nem a fogyasztók felé érvényesített ár. Ebben a vonatkozásban a bíróság álláspontja szerint lényegesen eltér egy klasszikus árrögzítéstől, hiszen a bankközi jutalék sajátos szerepénél fogva nem tekinthető piaci árnak.
- [47] A bíróság nem látta továbbá megállapíthatónak azt sem, hogy a bankközi jutalékról szóló megállapodás közvetve rögzítette volna a kereskedői díjat, mivel bár annak alsó küszöbét képezi, nem zárja ki azt, hogy a bankok versenyezzenek a kereskedői díj bankközi jutalékon kívüli összetevői vonatkozásában. A bankok önálló árképzésének függvénye a kereskedői díj kialakítása, arra pedig nem merült fel adat, hogy a bankközi jutalékról szóló megállapodás kötelezte volna az elfogadó bankokat arra, hogy a bankközi jutalékokat a kereskedői díjban érvényesítsék. Ebből következően a megállapodás típusát tekintve céljából vagy természete szerint nem irányulhatott a

Kfv.II.37.385/2020/17.

kereskedői jutalék, mint eladási ár rögzítésére. A bíróság nem vitatta, hogy ezzel együtt kapcsolat van a bankközi jutalék és a kereskedői díj mértéke között, a bankközi jutalék a kereskedői díj fix részét képezi, ez azonban nem elegendő a versenykorlátozó cél megállapításához anélkül, hogy megállapítható lenne, hogy ez az elfogadó bankok közti versenyre kihat. Ennek kapcsán a bíróság kiemelte azt is, hogy az alperes vizsgálatának nem volt tárgya a kereskedői díj minimális szintjének rögzítése, bár a tényállás feltárása során megállapítást nyert, hogy a Fórum ilyen döntést is hozott.

- [48] A megállapodás szokásos-tipikus következményeinek vizsgálata kapcsán kiemelte a bíróság, hogy az alperesi vizsgálat 11 évet ölelt át, amely ráadásul a kártyás fizetési rendszerek dinamikus fejlődésének, elterjedésének időszaka volt. Ennek ellenére a mérhető piaci jellemzők körében csak 2004-2007 közötti számadatokkal érvelt, ami a vizsgált időszak harmadát teszi ki. Az alperes nem vezette végig az értékelését a vizsgált időszakon, ezért következtetései a meghatározó tendenciákat illetően hiányosak, a vizsgált piac dinamikus változásai gátolták a megállapodás szokásos-tipikus következményeinek beláthatóságát.
- [49] A piac vizsgálata kapcsán a másodfokú bíróság megállapította, hogy – ahogyan az alperesi határozat is szemlélteti – egy olyan kétoldalú piacról van szó, amelyen két jól elkülöníthető fogyasztói csoport van, akik kereslete függ egymástól, pozitívan és kölcsönösen hat egymásra: a kártyabirtokosok annál inkább érdekeltek a kártyás fizetés használatában, minél elterjedtebb a kártyaelfogadás, a kereskedői oldalt viszont ösztönzi, ha minél több kártyabirtokos van a piacon. Ebből következően a bankközi jutalék egységes megállapítását nem lehet pusztán az elfogadói oldalon vizsgálni, az alperes pedig határozatában teljesen elmulasztotta a kibocsátói oldal vizsgálatát. Ez egyben a célja szerinti versenytorzító jellegre tett alperesi érvelés teljességének hiányát is jelenti. Az alperes nem tárta fel a versenyviszonyokat a teljes kártyás fizetési rendszer vonatkozásában, annak ellenére, hogy a kibocsátói piacon is azonosított versenykorlátozó célzatot.
- [50] Hasonlóan, az alperes megállapította, hogy a bankközi jutalék mértéke az egyik legfontosabb eleme a kártyatársaságok közötti versenynek, azonban nem azonosította, hogy mi a kártyatársaságok közötti verseny, és ennek milyen tényezője a jutalék. A határozat jogi indokolásának hiányossága miatt nincs meggyőző indoka annak, hogy ez az egyetlen versenyeszköz elégséges volt arra, hogy semlegesítse a kártyatársaságok közötti versenyt. A kártyatársaságok közötti verseny abban áll, hogy minél több az adott kártyatársasághoz tartozó kártyát bocsássanak ki, és ezekkel minél több tranzakciót hajtsanak végre. Ennek a versenynek a különböző összetételű és mértékű díjakon, és a piaci lefedettségen kívül az egyik eleme bankközi jutalék mértéke. Ahogyan az alperes megállapította, a kibocsátó bankot orientálja a kártyatársaságok közötti választásban a bankközi jutalék mértéke, a magasabb jutalékkal járó kártyát helyezi előtérbe. Ebből következően viszont a másodfokú bíróság elfogadta azt a felperesi érvelést, hogy a jutalék mértékéről történő megállapodás hiányában, a kártyatársaságok közötti verseny a bankközi jutalék mértékére felhajtó erővel bír. A bankközi jutalék egységes megállapítását tehát ennek a versenyhelyzetnek a figyelembe vételével kell értékelni, így azonban nem hagyható figyelmen kívül az a felperesi érvelés sem, hogy alkalmatlan a fogyasztói jólét és a hatékonyságot szolgáló piaci verseny káros korlátozására egy olyan megállapodás, amely a díjak emelkedése ellen hat.
- [51] A kártyatársaságok és az elfogadó bankok viszonyában megállapította a bíróság, hogy az elfogadóbanki piaci verseny egy adott kártyatársaságon belüli elfogadók közti versenyként értelmezhető, ebből viszont nem következik, hogy a kártyatársaságokra nézve azonos bankközi jutalék közvetlen hatással lenne az elfogadó bankok közti versenyre, hiszen a kereskedői díj szintjének meghatározásában, illetve az felszámított egyéb díjak terén versenyezhetnek. Pusztán közgazdasági-logikai alapon nem lehet eldönteni, hogy a bankközi jutalék kártyatársaságok szintjén megvalósult együttes megállapítása olyan természetű megállapodás, ami szükségszerűen úgy hat ki a kereskedői díj terén az elfogadó bankok közötti versenyre, hogy a megállapodás versenykorlátozó célúnak minősüljön.
- [52] A Fórum üléseit elemezve a másodfokú bíróság kiegészítette az elsőfokú ítéleti tényállást azzal, hogy a jegyzőkönyvek alapján az alperes nem találta „egyértelmű”-nek, hogy az eljárás alá vontak a megállapodásnak az elfogadó bankok közötti díjversenyt mérséklő szerepet tulajdonítottak. A

bankközi jutalék egységes szintű kialakításában szerepet játszott, hogy a Visa tagbankok a kereskedői piacon szerettek volna felzárkózni. A vizsgált megállapodást megelőzően a kártyatársaságokon belül azonos szintű bankközi jutalék érvényesült, a bankok ez alapján állapodtak meg a kereskedői jutalékok minimális szintjében. Ezt követte a kártyatársaságokra egységesen megállapított bankközi jutalék, amely azonban a másodfokú bíróság szerint nem a versenyhelyzet kioltására irányult, hanem arra, hogy a kereskedők számára mindkét kártyatársaság választása elérhető legyen, és teljes körűen kiépüljön a kártyás fizetési rendszer. Mindebből objektíve, kellő bizonyossággal nem lehet a megállapodás versenykorlátozó céljára következtetni, az alperes tévesen azonosította a megállapodásban résztvevők motivációját.

- [53] A VII. rendű felperesi kártyatársaság részvételével kapcsolatban rögzítette a bíróság, hogy az ő magatartása a bankokéhoz képest járulékos jellegű, ráadásul az alperes a határozata jogi indokolásában egyedül arra a tényállási elemre szorítkozik a kártyatársaságok felelősségének megállapítása alapjául, hogy ismerték a bankok döntését. Az alperes nem adja részletes indokát annak, hogy a kártyatársaságok miként segítették elő a bankok jogsértő magatartását.
- [54] Mindezek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes nem bizonyított olyan céljában versenykorlátozó megállapodást, amely jellegénél, típusánál fogva a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat ahhoz, hogy a hatásainak vizsgálatától el lehessen tekinteni, illetve annyira valószínűen negatív hatásokkal járt, hogy szükségtelen bizonyítani a piacra gyakorolt tényleges hatásait. A versenykorlátozó hatás tekintetében a határozat pedig nem tartalmaz sem elégséges tényállást, sem elegendő bizonyítékot és jogi indokolást a jogszerűsége megállapíthatóságához, erre tekintettel a megismételt eljárásban az alperesnek a megállapodás versenykorlátozó hatását kell feltárnia.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek

- [55] A jogerős másodfokú ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben jogszabálysértésként a Tpv. 11. §-át, 52-53. §-ait, az EKSz 81. cikkét (az EUMSZ 101. cikkét), illetve az 1952. évi Pp. 164. §-át, 206. §-át, 221. §-át, 324. §-át, 336/A. §-át, 339. § (1)-(2) bekezdéseit, és a 339/A. §-át jelölte meg.
- [56] Felülvizsgálati kérelme indokolásában elsőként az eljárás megszüntetését vitatta a II. rendű felperes tekintetében. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság hatásköre túllépésével, az alperesi határozat tartalmát egy végzés tartalmú döntésre változtatva lényegében azt mondta ki, hogy a II. rendű felperes vonatkozásában versenyjogi felelősség nem állapítható meg. A bíróság tévesen állapította meg, hogy az eljárás megindulását követően kizárólag alanyváltozás útján vonható be új ügyfél az eljárásba, a Tpv. 53. § (4) bekezdése alapján utóbb is bevonható a vizsgált magatartásért valószínűsíthetően felelős személy. Ezért a bíróság tévesen azonosította a határozatbeli döntést a Tpv. 53. § (2) bekezdése szerinti végzéssel. Az alperes kiemelte, hogy a II. rendű felperes ügyféli jogai nem sérültek az eljárás során, ezért pusztán az ügyféli jogállást megállapító végzés meghozatalának elmulasztása nem tekinthető az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésnek.
- [57] A II. rendű felperes jogutódi minőségének kérdése kapcsán az alperes nem vitatta, hogy polgári jogi értelemben az ING Bank Zrt.-nek a II. rendű felperes nem jogutódja, azonban arra hivatkozott, hogy a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi fióktelepeiről és kereskedelmi képviseléről szóló 1997. évi CXXXII. törvény (a továbbiakban: Fióktv.) 2. § b) pontja alapján II. rendű felperes önálló jogi személyiséggel nem rendelkezik, az ING Bank N. V. szervezeti egysége. Ezen túlmenően továbbra is fenntartotta, hogy a II. rendű felperes marasztalható volt a versenyjogi ún. gazdasági jogutódlás alapján, ennek kizárása a Versalis ügy tényállásbeli különbözősége okán jogszabálysértő és ellentétes a kialakult uniós jogi gyakorlattal. Hivatkozott a C-280/06. számú ETI és társai, illetve a C-352/09. P számú ThyssenKrupp Nirosta kontra Bizottság ügyekben hozott ítéletekre, és ezeken keresztül arra, hogy a versenyjogi jogutódlás alapján ha a jogsértést elkövető jogalany jogi vagy szervezeti változáson ment át, e változás nem feltétlenül eredményezi új, a korábbi jogalany versenyszabályokkal ellentétes magatartás miatti felelősség alól mentesülő

Kfv.II.37.385/2020/17.

vállalkozás létrejöttét, ha gazdasági szempontból azonos a két jogalany, vagyis a korábbi vállalkozás gazdasági tevékenységét az új vállalkozás folytatja a kartellel érintett piacon. Jelen eljárásban a II. rendű felperes egyazon vállalcsoport tagjaként, megszakítás nélkül folytatta az ING Bank Zrt. tevékenységét, magát is a Zrt. jogutódjának tekintette.

- [58] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az ügy érdemét illetően akként foglalt állást, hogy a másodfokú bíróság az érintett piacok működését alapvetően félreértve jogszerűtlenül állapította meg a célja szerinti versenykorlátozás hiányát. Utalt arra, hogy a per során több vonatkozásban figyelembe vett MasterCard ügy tárgyát egyazon kártyatársaságon belüli bankközi jutalék képezte, amely megállapodás jelentősen eltér a jelen ügyben vizsgált versengő kártyatársaságok közti jutalék rögzítésétől.
- [59] Az alperes határozata releváns részeinek ismertetése után a III. rendű felperes által bemutatott modell megállapításait cáfolta. Álláspontja szerint az egységesen megállapított bankközi jutalék egy olyan tényleges költség, amelyet az elfogadói tevékenységet végző bank minden tranzakció után köteles megfizetni. Ez csak úgy ösztönözheti az elfogadói piaci oldalt, ha a bankközi jutalék csökkenésével csökkenthető a kereskedői díj, és ezzel növelhető a kereslet. Ebből következik, hogy a bankközi jutalék a kereskedői díj alsó korlátját képezi. A III. rendű felperesi modell, amelyet az alperes szerint a másodfokú bíróság is átvett, nem kezeli elkülönítetten a kibocsátói és elfogadói oldalt, hanem e külön-külön piacok vonatkozásában integráltan végez számításokat, amelyek ebből következően tévesek.
- [60] Az alperes érvelése szerint a másodfokú bíróság tévesen határozta meg az alkalmazandó jogi keretet, ezen belül is elsősorban azt, hogy egy megállapodás kapcsán a Tptv. 11. §-a és az EUMSZ. 101. cikke alapján ne lehetne egyszerre megállapítani versenykorlátozó célt és hatást. Az alperesi határozatból egyértelműen kitűnik, hogy mind a versenykorlátozó cél, mind a versenykorlátozó hatás megállapításra és alátámasztásra került, emiatt jogszerűtlenül járt el a bíróság, amikor érdemben nem vizsgálta a megállapodás hatását és a határozatban foglaltakat érdemi indokolás nélkül minősítette alkalmatlannak a versenykorlátozó hatás bizonyítására. A versenykorlátozó hatás megállapításához nem minden esetben szükséges közgazdasági elemzés, különösen akkor nem, ha logikai úton is belátható a verseny tényleges torzulása. Az alperes ráadásul határozatában nem pusztán logikai alapon, hanem a feltárt tényekből, adatokból és az ezek alapján végzett számításokból állapította meg, hogy a megállapodás akadályozta a versenyző magatartás folytatását a kártyatársasági és elfogadó banki piacon.
- [61] Hasonlóan, az alperes szerint téves az a megközelítés is, hogy a kétoldalú piacokon szükséges lenne a versenykorlátozás megállapítása az egymáshoz kapcsolódó valamennyi piacon. Az alperesi határozat a kibocsátói oldalon csak a verseny érintettségét állapította meg, azonban ez nem akadályozza annak, hogy az elfogadói oldali verseny torzulása miatt megállapítható legyen a versenykorlátozó cél.
- [62] A célja szerint versenykorlátozással összefüggésben az alperes – elfogadva a másodfokú bíróság által meghatározott értelmezési keretet – leszögezte, hogy ha egy megállapodás szükségszerűen az adott piaci verseny rendes működését eltérítő természettel bír, akkor a célja szerinti versenykorlátozás megállapítható. A bankközi jutalék a vizsgált piacon jelentős, alapvető tényező, amely mesterségesen került kialakításra, a megállapodás a piac szerkezetét a kártyatársaságok piacán és az elfogadói piacon is átalakította. Nem helytálló az a megállapítás sem, hogy elengedhetetlen lett volna a kártyás fizetési rendszer elterjedéséhez, azonban még ezt elfogadva sem változna a megállapodás immanensen versenykorlátozó jellege. A megállapodás jellegénél fogva a verseny torzítására irányult, nem azonosítható olyan eleme, amely a verseny előmozdítását vagy fenntartását célozná, ezért a célja szerinti versenykorlátozás megállapításához elegendő károsági fokot mutat.
- [63] Az alperes e körben vitatta a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy a megállapodás nem tekinthető árkartellnek. Álláspontja szerint a bíróság az 1952. évi Pp. 164. §-ának és 336/A. §-ának megsértésével átvette a felperesek alá nem támasztott nyilatkozatait és jogszabálysértő módon megváltoztatta a tényállást. Az alperes által feltárt tényállásból ugyanis egyértelműen

megállapítható volt, hogy a felek szándéka a megállapodás létrehozásakor a verseny korlátozására irányult a kereskedői díjak és a két kártyatársaság egységessége vonatkozásában. Az a körülmény, hogy a kereskedői díjak vonatkozásában külön megállapodás született, nem zárja ki azt, hogy ennek végrehajtását a felek a bankközi jutalék oldaláról is biztosítani kívánták. Mind a felek szubjektív szándéka, mind a megállapodás objektív vizsgálata azt támasztotta alá, hogy a megállapodás célja a kereskedői díj túlzott csökkentésének elkerülése volt.

- [64] A másodfokú bíróság annak ellenére nem fogadta el az alperesi érvelést, hogy maga is elismerte, hogy a bankközi jutalék a kereskedői díj alsó korlátját képezi, annak túlnyomó százalékát teszi ki, és mint ilyen közvetetten rögzíti a kereskedői díjat. A bankközi jutalék, mint a mások által kibocsátott kártyák elfogadása után fizetett díj, az elfogadói oldalon vételárral azonosan viselkedő tételnek tekinthető, ezért az árkartell jelleg megállapítható.
- [65] A bíróság arra tekintettel utasította vissza az alperesi érvelést, hogy a határozatból nem derül ki egyértelműen, hogy a megállapodás szükségszerűen kihatna az elfogadói bankok versenyére, a bankok szabad ármeghatározási joga nem vész el, ez azonban az alperes szerint azért nem helytálló, mivel a verseny korlátozása, torzítása is elegendő a megállapodás megfelelő károssági fokának alátámasztásához. Megállapodás hiányában pedig az eltérő szinten megállapított bankközi jutalék eltérő kereskedői díj csökkenthető lett volna, ennek a megállapodás akadályát képezte.
- [66] A megállapodásnak a két kártyatársaság közötti versenykorlátozó volta kapcsán az alperes előadta, hogy bíróság a kártyás fizetési rendszerre tévesen mint egészre tekintett és a célja szerinti versenyt akkor tartotta megállapíthatónak, ha az minden piacra kihat. A bíróság jogszerűtlenül nem a megállapodás versenyre vonatkozó immanens következményeit vizsgálta, hanem a mentesülés körében figyelembe vehető körülmények – így például a fogyasztói jólétre, kiegyenlítő hatásra, díjfelhajtó erőre vonatkozó érvek – alapján állapította meg a célja szerinti versenykorlátozás bizonyítottságának hiányát. Szemben a bíróság megállapításával, az alperes a határozatában – a MasterCard ügy alapján – ismertette, hogy a bankközi jutalék milyen szerepet tölt be a kártyatársaságok versenyében, utalt arra, hogy a kibocsátó bankok megnyerésében kiemelkedő szerepe van a magasabb bankközi jutalék ígéretének. Az a körülmény, hogy a kártyatársaságok átengedték a bankközi jutalék meghatározását a bankoknak, nem jelenti, hogy számukra ne lett volna fontos versenytényező.
- [67] A bíróság érvelése, miszerint a megállapodás hiányában, a kártyatársaságok közti verseny a bankközi jutalék emelkedése révén a fogyasztó jólétre káros hatást gyakorolt volna, egyrésztől nem alátámasztható a feltárt tények alapján, másrésztől nem releváns a célja szerinti versenykorlátozás megállapításakor. A kártyatársaságok közti versenyben korlátlan felhajtó erő a kártyás fizetési rendszer további szereplőire tekintettel nem képzelhető el, a határozat ki is mutatta, hogy a megállapodás felmondását követően a bankközi jutalék a legtöbb típusú tranzakció esetén csökkent. Ezzel ráadásul a bíróság egy mentesülési feltételt épített be a célja szerinti versenykorlátozás megállapításába, amely annak kiüresítését eredményezné, hiszen hatáselemzés elvégzését követelné meg. A fogyasztói előnyök az európai bírósági ítélkezési gyakorlat alapján sem vehetőek figyelembe a versenykorlátozó cél megállapításakor.
- [68] Az eljáró bíróság az alperes szerint megsértette az 1952. évi Pp. 221. §-a alapján fennálló indokolási kötelezettségét, amikor érdemben nem vizsgálta a megállapodáson keresztül a teljes díjstruktúra rögzítését, holott a kártyatársaságok közötti versenynek ez egy újabb dimenzióját korlátozza. Azáltal ugyanis, hogy nem lehet kedvezőbb díjakat bevezetni, a díjstruktúra rögzítése kihat a kártyaválaszték bővülésére, az innovációra.
- [69] A fentiek alapján, illetve abból következően, hogy a kártyatársaságok a megállapodást hallgatólagosan jóváhagyták, az ellen nem tiltakoztak, megállapítható, hogy lényegében ugyanolyan résztvevői voltak a megállapodásnak, mint a résztvevő bankok.
- [70] Az I-VII. rendű felperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nyújtottak be, amelyben a másodfokú ítélet hatályában fenntartását kérték. Előadták, hogy a célja szerinti versenykorlátozás megállapíthatósága körében a bíróság helyesen indult ki a kibocsátói és az elfogadói piac egymásra utaltságából, szemben az alperes leegyszerűsítő értelmezésével, amely csak az elfogadói oldalra koncentrált. A

Kfv.II.37.385/2020/17.

másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes nem tárta fel a kibocsátói piac működését, annak ellenére, hogy a versenykorlátozó célt erre is megállapította. Az alperes a hatás szerinti versenykorlátozás megállapításakor köteles lett volna megfelelő hatáselemzést végezni, szintén figyelembe véve a piacok összekapcsoltságát. A jólétszökkentő hatások és az elegendő károssági fok hiánya, amely a versenykorlátozó jelleg hiányát jelenti, az alperes érvelésében tévesen összemosisodik a jólétnövelő hatások mentesülési feltétellel. A VII. rendű felperes előadta továbbá, hogy passzív magatartása nem alapozhatja meg versenyjogi felelősségét, a bankok által meghatározott bankközi jutalék kialakításában nem vett részt, erre vonatkozóan felelősségét a Bizottság sem állapította meg. A II. rendű felperes elsődlegesen hivatkozott arra, hogy a perbe bevonásra nem került, a per során végig változtatta alperes álláspontját, hogy milyen alapon került bevonásra, és az alperesi határozat indokolás e vonatkozásban teljesen hiányos, másodlagosan az alperes álláspontját érdemben is vitatta.

Az Európai Bíróság ítélete

- [71] A Kúria 2018. március 6. napján hozott végzésével az eljárást felfüggesztette és az Európai Bírósághoz fordult előzetes döntéshozatali kérelemmel, melyet az Európai Bíróság C-228/18 számú, 2020. április 2. napján hozott ítéletével [ECLI:EU:C:2020:265] (a továbbiakban: Európai Bíróság ítélete) bírált el.
- [72] Az Európai Bíróság ítélete szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha ugyanazon versenyellenes magatartást e rendelkezés értelmében egyszerre versenykorlátozó célúnak és hatásúnak minősítik. Emellett az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a bankok közötti olyan megállapodás, amely egységes mértékben határozza meg azt a bankközi jutalékot, amely kártyás fizetési művelet teljesítése esetén az érintett nemzeti piacon tevékenykedő kártyatársaságok által kínált ilyen kártyákat kibocsátó bankoknak jár, nem minősíthető olyan megállapodásnak, amelynek az e rendelkezés értelmében vett „célja” a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, hacsak e megállapodás a tartalmára, a célkitűzéseire és a hátterére tekintettel olyannak nem tekinthető, amely a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat ahhoz, hogy ekként lehessen minősíteni, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.
- [73] A felperesek az európai bírósági ítéletre tett nyilatkozataikban rámutattak, hogy a kettős jogalap fennállása is külön-külön bizonyítékokkal alátámasztott formában lehetséges, és a célja szerinti és a hatás szerinti versenykorlátozás megállapítása is megalapozatlan, ekként a jogerős ítéletet érdemben hatályában fenn kell tartani. III. rendű felperes utalt a GVH jelentős határidő túllépésére is. Alperes bírói felhívásra tett észrevételében, és a felperesek észrevételére benyújtott további beadványában érvelt amellett, hogy az Európai Bíróság ítéletéből az olvasható ki, hogy a bankközi jutalék meghatározásával közvetett árrögzítés történt, amely célja szerint versenykorlátozó, ahogy az a Bizottság 40.049. számú, Mastercard-dal szembeni eljárás kifogás közléséből (Mastercard II ügy) is kitűnik, és ennek igazolására csatolta a Bizottság jelen ügyben lefolytatott előzetes döntéshozatali eljárásban benyújtott bizottsági észrevételét is. A GVH határozata nem csak saját hatásalapú elemzésével, hanem a Bizottság Mastercard határozatában szereplő, és felülvizsgáló bíróság által helybenhagyott hatásalapú elemzésével is igazolta, hogy felperesek magatartása hatásalapon is jogsértő volt. Utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság épp azért függesztette fel korábban a Mastercard I. ügyre az eljárást, mert annak relevanciát tulajdonított és annak relevanciája is van az ügyben. A felülvizsgálati eljárás folytatódó tárgyalásán indítványozta a VIII. rendű felperes perből kizárását, tekintettel arra, hogy vele szemben az elsőfokú ítélet jogerős lett, és ezen ítélet ellen benyújtott perújítási kérelmét is már elutasították.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [74] A Kúria megállapította, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme az ügy érdemét tekintve, és

Kfv.II.37.385/2020/17.

túlnyomórészt alaptalan, csekély mértékben alapos.

- [75] A Kúria az ügy érdemét érintő versenyjogi kérdésekkel kapcsolatos álláspontjának kifejtése és indokolása előtt a felek által felvetett két eljárási kérdés tekintetében tartja szükségesnek leszögezni, hogy sem határidő túllépés miatti III. rendű felperes által észrevételben előadottak miatti hatályon kívül helyezésre nem kerülhetett sor, sem a VIII. rendű felperes felek közüli mellőzésére nem volt mód.
- [76] Ami a határidő túllépését illeti, a III. rendű felperes nem nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, így nem kérhette mint a törvényszéki jogerős ítéletet elfogadó fél azt, hogy nem határidő túllépésre tekintettel került sor alperesi határozat hatályon kívül helyezésére, így ez a hivatkozás súlytalan volt.
- [77] A Kúria az alperes VIII. rendű felperest perből kizáró indítványát nem találta megalapozottnak tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróságnak a VIII. rendű felperes vonatkozásában hozott részjogerőt megállapító végzésében kellett volna megállapítani, hogy mely felek között folyik továbbiakban a per, melyre nem került sor, és ez a felülvizsgálati eljárásban sem pótolható. Ennélfogva VIII. rendű felperes szerepel a másodfokú jogerős ítélet fejrésztében, mint fél, a Kúria ennek megfelelően kezelte eljárásjogi értelemben, a tárgyaláson nyilatkozatot is tehetett. Ugyanakkor mivel VIII. rendű felperesre nézve az elsőfokú ítélet jogerős lett, és a másodfokú ítélet semmilyen anyagi jogi kapcsolatát a per tárgyával nem érintette, és ezért a felülvizsgálati eljárás sem érinthette, így a formálisan perben szereplő VIII. rendű felperes előadásait nem vehette érdemben figyelembe a Kúria, és nem is vette figyelembe. Mindezért a nála felmerült, vagy általa okozott költségeket – mint fogalmilag szükségtelen felmerült többletköltséget – a Pp. 80. § (2) bekezdése alapján a VIII. rendű felperesnek magának kellett viselnie, a Kúria rá nézve az ő jogait és kötelezettségeit érintő semmilyen döntést nem hozott és nem hozhatott. A Kúria ezzel együtt jelen ítéleti indokolásban is szükségesnek tartja deklarálni, hogy a VIII. rendű felperessel szemben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 30.K. 33.520/2014/78. számú ítélete – mindaddig amíg az hatályban van – a jogerős és végrehajtható ítélet.

I. A II. rendű felperes versenyjogi jogutódlásával összefüggő kérdések – a jogerős ítélet megváltoztatásának indokai

- [78] Előjáróban szükséges leszögezni, hogy a másodfokú bíróságnak a perbeli időszakban hatályos szabályok alapján volt joga az 1952. évi Pp. 339. § (1) bekezdés q) pontja folytán alkalmazandó Tpv. 83. § (4) bekezdése alapján az alperesi határozat megváltoztatásához, és ezért volt hatásköre mindarra, amire az alperesnek is, így akár megszüntető döntés meghozatalára is. Itt kell megjegyezni, hogy az alperes határozata tévesen önmagát határozatként és egyben végzésként nevesítette amiatt, mert egy bizonyos ügyféllel szemben az eljárást egyébként megszüntette, amely nem érdemi döntés. Ilyen esetben a határozat meghozatalakor hatályos szabályok szerint – és jelenleg is – a helyes és jogszerű eljárás az, hogy bár a döntésnek van végzésre tartozó tartalma is, magát a döntést határozatnak nevezi a hatóság. Ugyanis a perbeli időszakban hatályos rendelkezések sem zárták ki, hogy egy határozat nem érdemi, például járulékos kérdésekben – melyek szükségszerűen végzés tartalmúak – tartalmazzon rendelkezést. Sőt a járulékos kérdésekben való rendelkezés a határozat kötelező tartalmi eleme volt [lásd például Tpv. 44. §-a folytán alkalmazandó Ket. 72. § (1) bekezdés dd) pont]. Jelen ügyben egyes ügyfelekkel szembeni eljárás megszüntetése – amennyiben az csak az érdemi döntés meghozatalának időpontjára válik eldönthetővé – szükségszerű rendelkezése a határozatnak. A jogerős ítélet meghozatalakor pedig már hatályban volt a Ket. 73. § (3) bekezdésének azon rendelkezése is, amely egybefoglalt döntések tekintetében ezt egyértelműsíti és arról is rendelkezik, hogy a végzésre vonatkozó esetleges jogorvoslati kérelmeket is a határozatra tartozó jogorvoslati eljárásokban kell elbírálni. Ez a rendelkezés vonatkozik a bíróságra is, és hatályban volt a jogerős ítélet meghozatalakor is. Ez a szabályozás így megerősíti, hogy a jogerős ítéletben az eljárás másodfokú bíróságnak volt lehetősége az eljárás megszüntetésére. Ebben a tekintetben ezért az alperes felülvizsgálati kérelme nem volt

Kfv.II.37.385/2020/17.

alapos.

- [79] Az a felek között nem volt vitatott, hogy nem a határozat rendelkező részében nevesített és bírsággal sújtott II. rendű felperes volt a polgári jogi jogutód, hanem az ING Bank N.V., melynek szervezetileg csak része a II. rendű felperes. Ebből következik, hogy az alperesi határozat azon sommás megállapítása a határozat indokolásának 6. oldalán, hogy az „ING BANK N.V. Magyarországi Fióktelepe, mint ING BANK Rt.[helyesen Zrt.] jogutódja” az egyik eljárás alá vont vállalkozás, téves megállapítást tartalmaz. Külön határozati indokolás nélkül nem állapítható meg ez alapján, hogy itt versenyjogi, „gazdasági” jogutódlásról van szó alperes szerint. Ekként ezt a megállapítást csak polgári jogi értelemben vett jogutódlásként lehet érteni, különös tekintettel arra, hogy amely körülményekre és európai bírósági esetjogra hivatkozik alperes, inkább tűnik felelősség telepítési szabályozásnak, mint jogutódlási kérdésnek, amely szükségszerűen részletes határozati indokolást igényel mint anyagi jogi felelősségi szabályozás alkalmazása. Részletes határozati indokolást igényelt volna figyelemmel arra a körülményre is, hogy az alperesi eljárásban már e körben kellő értetlenségét adta nyilatkozataiban II. rendű felperes az eljárásban való részvétele kapcsán. Formális, és indokolt eljárási döntés, vagy legalább határozati indokolás hiányában nem eldönthető, hogy Tptv. 53. § (2) vagy (4) bekezdés alkalmazásával vonták-e be II. rendű felperest az eljárásba, vagy esetleg valamilyen felelősség telepítési szabály alkalmazására került sor. Megjegyezhető, hogy amennyiben a (4) bekezdésről lett volna szó, – ahogy arra II. rendű felperes ellenkérelmében utalt – a vizsgált időszakban II. rendű felperes még nem létezett, ekként olyan jogcímen a bevonására nem kerülhetett sor, hogy ő is részese volt a jogsértésnek.
- [80] A Kúria nem vitatja – ahogy II. rendű felperes sem –, hogy a versenyjogi felelősség kérdése vizsgálat tárgyát képezheti, azonban az ügyfélként való bevonására ennek alapján csak azon vállalkozások vonatkozásában van lehetőség, amelyek versenyjogi felelőssége az ING BANK Zrt. által elkövetett esetleges jogsértésekért fennállhat. Mindezekről azonban a megismételt eljárásban kell döntést hoznia az alperesnek. A Kúria álláspontja szerint ebben a kérdésben az alperes által hivatkozott esetjog alapján, melyet vitat II. rendű felperes, mind a polgári jogi jogutód, mind az egyetemleges bevonás lehetőségét is felvetheti, és olyan kérdések, melyről először az alperesnek kell határozott döntést hoznia. A Kúria szükségesnek tartja utalni a III/242/2020. (V.21.) AB határozatra is, tekintve, hogy eljárásjogi kérdésekben tisztán a magyar jogot, anyagi jog tekintetében az uniós jogot kell jelen ügyben alkalmazni.
- [81] A Kúria annyiban értett egyet az alperessel, hogy a másodfokú bíróság tévesen kérdőjelezte meg a versenyjogi felelősség akár gazdasági egység, akár gazdasági jogutódláson alapuló doktrínáját, amelyet azonban részletesen, és a magyar jogszabályi környezetre is figyelemmel kell vizsgálnia, ahogy erre a másodfokú bíróság is kísérletet tett. Ennek során a megismételt eljárás időszakában irányadó szabályokat kell figyelembe vennie az alperesnek. A Kúria tehát mindössze abban látta kisebb részben alaposnak alperes felülvizsgálati kérelmét, hogy az alperes által elkövetett eljárási hibák nem a II. rendű felperessel szembeni megszüntetéshez vezetnek szükségképpen, és ez a polgári jogi jogutódlás hiányában nem következik be feltétlenül. Ezt a jogvitát a hatóságnak kell mindenekelőtt egy új eljárásban megítélnie.
- [82] Bár a Kúria változtatott kisebb részben a másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részén, de az alperes e körben is nagyobb részben elvesztesnek tekinthető, mivel kérelme nem az új eljárásra, hanem megszüntetés helyett a felperes keresetének elutasítására irányult, valamint a II. rendű felperes bevonásának jogszerűsége felülvizsgálati kérelmének érvei alapján – a fentiek szerint az ügy jelenlegi szakaszában – nem volt megállapítható.
- [83] A Kúria utal arra is, hogy ez az alperesi eljárási hiba valóban jelentősen csökkenthetné a védekezéshez való jogát egy olyan ügyfélnek, akit esetlegesen a versenyjogi felelősségének fennállta okán elmulasztott bevonni, abban az esetben, ha a Kúriának az ügyben érdemi döntést kellett volna hoznia. Mivel a Kúria jelen ítéletében sem a célja szerinti, sem a hatásában versenykorlátozó jelleget nem állapította meg, hanem további bizonyítási eljárást tart szükségesnek lényegében a jogerős ítélet iránymutatása keretei között azt pontosítva, ezért a jogi kérdések továbbra is nyitottak, és mód van az ING BANK Zrt. versenyjogi magatartásáért felelős

Kfv.II.37.385/2020/17.

vállalkozást, vagy vállalkozásokat bevonni és/vagy megfelelően bevonni az eljárásba. Hozzáteendő, hogy az eljárásban marasztalt II. rendű felperes szervezeti része azon vállalkozásnak, amely mint polgári jogi jogutód a II. rendű felperesen kívül egyáltalán szóba jöhet, amely szintén csökkenti a bevonás jogszerűtlen módjának hatását a megismételt eljárás lefolytatásának mikéntjére. Különösen így van ez, hogy még maga a magatartás egyes elemeinek minősítése sem történt meg (például a VII. rendű felperes vonatkozásában), amely kérdés az Európai Bíróság ítéletének 88. megfontolására is figyelemmel mint idő előtti kérdés, szintén nyílt jogvita tárgya.

- [84] Mindezért a Kúria e vonatkozásban – a III. és IV. indokolási részekben ismertett jogszabálysértések miatti hatályon kívül helyezésre és új eljárásra kötelezésre figyelemmel – a II. rendű felperes eljárásban való bevonásával kapcsolatban azt az iránymutatást adja, hogy az ING BANK Zrt. magatartásáért versenyjogi értelemben felelős vállalkozást (vagy vállalkozásokat) a Tptv. és a megismételt eljárásban alkalmazható Ákr. szabályok rendelkezései szerinti eljárási szabályok szerint kell bevonni az EKSz. 81. cikkéhez (EUMSZ. 101. cikk) kapcsolódó Európai Bíróság joggyakorlatára tekintettel megállapítható versenyjogi anyagi jogi felelősségi szabályok alapján, figyelemmel a III/242/2020. (V.21.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelményekre is. II. rendű felperes akkor tekinthető ügyfélnek a megismételt eljárásban, ha a felelőssége a fentiek alapján megállapítható, erről az alperesnek határozott döntést kell hozni, és a határozatban felelősséget megállapítani, marasztaló rendelkezést rá nézve, ezen eljárási és anyagi jogi követelmények teljesülése nélkül, nem lehet hozni.

II. A cél és hatás együttes vizsgálata és egymáshoz való viszonya

- [85] A Kúria megállapította, hogy az Európai Bíróság ítéletének 92. 1. rendelkezése és 43-44. megfontolásai megerősítették a másodfokú bíróság ítéletének azon álláspontját, hogy az alperesi határozat jogszerűtlenségét nem lehet önmagában a cél és a hatás általi jogsértés egyidejű megállapítására alapítani, de a jogsértés mibenlétét egyértelműen, világosan és ellentmondásmentesen kell meghatározni az alperesi határozatban.
- [86] Ahhoz, hogy a megállapodás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében meghatározott tilalom hatálya alá tartozzon, az szükséges, hogy annak „célja vagy hatása” a belső piaci verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása legyen. A másodfokú bíróság az Allianz ügy 35. megfontolására hivatkozva szintén helyesen fejtette ki, hogy ha magatartás versenykorlátozó célú, akkor nem szükséges a hatás bizonyítása, de nem zárja ki a hatás igazolását sem, noha kettős jogalap egyszerre logikailag nem állhat fenn, mivel a kettő közötti különbség épp abban áll, hogy bizonyos formák már jellegüknél fogva úgy tekinthetők, amelyek károsak a rendes versenyre.
- [87] Az Európai Bíróság ítélete megerősítette, hogy az Európai Bíróságnak az LTM-ítélet (56/65, EU:C:1966:38) óta érvényes állandó ítélkezési gyakorlata szerint e feltételeknek a „vagy” kötőszóval jelzett vagylagos jellege miatt először is meg kell vizsgálni a megállapodás tulajdonképpeni célját (2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 16. pont; 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 24. pont). Így, amennyiben valamely megállapodás versenyellenes célja bizonyított, már nem szükséges megvizsgálni annak versenyre gyakorolt hatásait (2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 17. pont; 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 25. pont). Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis kitűnik, hogy a vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos típusai a verseny tekintetében elegendő károsági fokot mutatnak ahhoz, hogy azokat célja szerinti korlátozásoknak lehessen minősíteni, vagyis nem szükséges a hatásaik vizsgálata.
- [88] Ezen ítélkezési gyakorlat azzal a körülménnyel függ össze, hogy a vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos formái jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére (2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 184. és 185. pont; 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 26. pont). Így általánosan elfogadott, hogy az összejátszásra irányuló

bizonyos magatartások, úgymint a kartellek révén való horizontális árögzítéshez vezető magatartások annyira valószínűen negatív hatásokkal járnak különösen a termékek és szolgáltatások ára, mennyiségére vagy minőségére, hogy úgy tekinthető, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában szükségtelen bizonyítani, hogy tényleges hatásokat gyakorolnak a piacra. A tapasztalat ugyanis azt mutatja, hogy az ilyen magatartások a termelés csökkenésével és az árak növekedésével járnak, és a forrásoknak különösen a fogyasztók hátrányára való kedvezőtlen elosztásához vezetnek (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51. pont; 2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 19. pont). Az Európai Bíróság ítéletének 35. és 36. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatára tekintettel az annak meghatározásához lényeges jogi kritérium, hogy valamely megállapodás tartalmaz-e „célja szerinti” versenykorlátozást, annak megállapításában áll tehát, hogy az ilyen megállapodás önmagában elegendő károssági fokot mutat a verseny tekintetében ahhoz, hogy úgy legyen tekinthető, hogy a hatásainak vizsgálatára nincs szükség (2015. november 26-i Maxima Latvija ítélet, C-345/14, EU:C:2015:784, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[89] Amennyiben azonban a vállalkozások közötti egyeztetés valamely típusának elemzése nem tár fel a verseny tekintetében elegendő károssági fokot, meg kell vizsgálni az egyeztetés hatásait, és az egyeztetés megtiltásához olyan tényezők együttes megléte szükséges, amelyek azt bizonyítják, hogy a verseny működése ténylegesen érezhetően akadályozva vagy korlátozva volt, illetve torzult (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Jóllehet az Európai Bíróság ítéletének 33–38. pontjában említett ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy amennyiben valamely megállapodás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése alapján „cél általi” versenykorlátozásnak minősül, nem szükséges ezenkívül e megállapodás hatásait is bizonyítani annak megállapítása érdekében, hogy e megállapodás e rendelkezés értelmében tiltott, az Európai Bíróság másfelől már egy és ugyanazon magatartás vonatkozásában megállapította, hogy annak mind célja, mind pedig hatása a verseny korlátozása volt (lásd ebben az értelemben többek között: 1987. október 1-jei Vlaamse Reisbureaus ítélet, 311/85, EU:C:1987:418, 17. pont; 1988. április 19-i Erauw-Jacquery ítélet, 27/87, EU:C:1988:183, 14. és 15. pont; 1988. szeptember 27-i Ahlström Osakeyhtiö és társai kontra Bizottság ítélet, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 és 125/5–129/85, EU:C:1988:447, 13. pont; 2015. július 9-i InnoLux kontra Bizottság ítélet, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 72. pont). Ugyanakkor a cél általi versenykorlátozás megállapítása mentesíti a hatáskörrel rendelkező hatóságot vagy bíróságot e korlátozás hatásainak vizsgálata alól, semmiképpen nem foglalja magában azt, hogy e hatóság vagy bíróság ne folytathatna le ilyen vizsgálatot, amennyiben azt célszerűnek ítéli.

[90] Az előző pontban kifejtett megfontolásokat semmilyen módon nem vonják kétségbe, hogy a „cél általi” versenykorlátozás esetében nehezebb igazolni az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján történő mentesülést, mint a „hatás általi” korlátozások esetében, másrészt pedig a „cél általi” korlátozásokat szigorúbban szankcionálják, mint a „hatás általi” korlátozásokat. Ahogy azt a főtanácsnok is kiemelte jelen ügy kapcsán tett indítványának 29. és 30. pontjában – a hatáskörrel rendelkező hatóságot vagy bíróságot megillető azon lehetőség, hogy ugyanazon versenyellenes magatartást mind „cél általi”, mind pedig „hatás általi” korlátozásnak minősítse, e hatóságot vagy bíróságot semmilyen módon nem mentesíti azon kötelezettség alól, hogy egyrészt az ezzel kapcsolatos megállapításait a szükséges bizonyítékokkal alátámassza, másrészt pedig pontosítsa, hogy az említett bizonyítékok mennyiben vonatkoznak az így megállapított korlátozás egyik vagy másik típusára.

[91] A Kúria álláspontja szerint mindebből az következik, hogy nem volt önmagában jogsértő – ahogy azt a másodfokú bíróság is megállapította – az körülmény, hogy az alperes jelen ügyben kettős jogalapra helyezte határozatát, annak elkerülése végett, hogy a későbbi bírói felülvizsgálat részben eltérő értékelése ne okozza a marasztaló határozat ügy érdemére kiható jogsértését, ami az uniós jog hatékony érvényesítésének elvével is összhangban lévőknek tűnik [Vö.: 1990. június 19-i Factortame ítélet, C-213/89, EU:C:1990:257, 20. pont, 1978. március 9-i Simmenthal ítélet, 106/77, EU:C:1978:49, 22. pont, illetve 2015. november 11-i Klausner Holz Niedersachsen ítélet, C-505/14,

Kfv.II.37.385/2020/17.

EU:C:2015:742, 34. pont], annak ellenére, hogy ez a felperesek védekezését annyiban megnehezíti, hogy egyszerre két jogalappal szemben kell álláspontjukat kifejteni és megalapozni.

- [92] Ugyanakkor ez az Európai Bíróság által megerősített elsődleges és másodlagos jogalapra helyezésének lehetősége jelen ügyben azt jelenti, hogy az egyes jogalapokhoz önállóan kell az elemzést elvégezni a mentesítési feltételek körében, és azt is határozottan kell elkülönítenie a bírság körében, mi az, ami a cél alapú versenykorlátozásból következik, mi az, ami a versenykorlátozás hatására tekintettel súlyosítja a kiszabott bírságot, és abban a kérdésben is határozott állásfoglalást kell foglalni, hogy a másodlagos jogalap alapján milyen mértékű bírság volna indokolt, melynek önálló kiszabására azért nem került sor, mert az elsődleges jogalap alapján került sor a bírság kiszabására. Ugyanis a Kúria által ismert – és az Európai Bíróság ítéletében implicite megerősített – európai bírósági gyakorlatból következik, hogy bár a célja szerinti versenykorlátozás esetében is mód van mentesülésre, de annak lehetősége meglehetősen elvi jellegű, szemben a hatás alapú versenykorlátozásokkal [Lásd pl.: 2008. november 20-i Beef Industry Development Society Ltd. ítélet, C-209/07, EU:C:2008:643, 21. pont, a továbbiakban: BIDS ítélet]. Emellett a versenykorlátozó célú megállapodások szükségszerűen súlyosabban szankcionálandók, mivel vállalkozások közötti összejátszás ezen formái már természetüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére. [BIDS ítélet 17. pont, 2012. december 13-i Expedia ügy, C-226/11., EU:C:2012:795, 36. pont, a továbbiakban: Expedia ítélet].
- [93] A Kúria mindezt megállapítja, hogy a perbeli időszakban – jelen ügyben felülvizsgálandó határozat meghozatalakor – alkalmazandó 1952. évi Pp. 339/B. §-ának nem tett eleget egy olyan határozati indokolás és mérlegelés, amely a kettős jogalapra tekintettel a jogkövetkezmények önálló indokolását nem tartalmazta, és a másodlagos jogalap tekintetében nem volt megállapítható sem a figyelembe vett tények, sem azok mérlegelés szempontjai a felperesek által bizonyítandó mentesítési feltételek körében, sem a bírság kiszabása körében, amely szükségszerűen eredményezte a Tptv. 44. §-a folytán alkalmazandó Ket. 72. §-ának indokolási kötelezettségre vonatkozó előírásainak sérelmét. Mindezen eljárási szabályszegéseknek az ügy érdemére kihatása csak akkor van, ha egyébként az elsődleges jogalap nem áll fenn, vagy nem kellően bizonyított, mint jelen esetben is. Ezen kérdéssel ugyan a másodfokú bíróság ítélete az elsődleges jogalap hiányában nem foglalkozott, azonban a megfelelő iránymutatás megadása érdekében e tekintetben pontosítani szükséges a másodfokú ítéleti iránymutatást, mivel ezek elválaszthatatlanul függték össze azzal a kérdéssel – amit a másodfokú bíróság is elbírált –, hogy lehet-e és milyen módon lehet a határozatot kettős jogalapra helyezni.
- [94] A Kúria ezért – az alábbiakban ismertetendő elsődleges jogalap kellő bizonyítottságának hiányában – azt az iránymutatást adja a kettős jogalapra helyezés körében, hogy amennyiben a megismételt eljárás eredményeként továbbra is indokolt a kettős jogalapra helyezése az ügyben hozandó alperesi határozatnak, akkor a másodlagos jogalap megfelelő megalapozása mellett szükséges az ehhez kapcsolódó egyedi mentesítési feltételek – felperesi mentesítési körülményekre hivatkozásától függő – értékelése, és az esetleges bírság kiszabása körében a másodlagos jogalap esetén kiszabható bírságra vonatkozó értékelés, és ennek kapcsolatának meghatározása, az elsődleges jogalaptól következő bírság kiszabása tekintetében.

III. Célja szerinti versenykorlátozás fenn nem állása a rendelkezésre álló adatok alapján

- [95] A másodfokú bíróság ítélete a versenykorlátozó cél bizonyítottságának hiányát állapította meg, az iránymutatás szerint ugyanakkor a perbeli megállapodásrendszer versenykorlátozó hatása vizsgálható a továbbiakban az alperes részéről. A másodfokú bíróság iránymutatása, amely saját megállapításával sincs teljes szinkronban, az alperesi felülvizsgálati kérelemre figyelemmel – az Európai Bíróság ítéletét is értékelve- annyiban szorul pontosításra, ami egyébként a másodfokú bíróság ítéletének érveléséből is következik, hogy a megismételt eljárásban nem zárható el alperes attól, hogy a célja szerinti versenykorlátozást bizonyítsa. A másodfokú ítélet indokolásának helyes értelmezése az, hogy az alperes nem tártá fel kellőképpen a tényállást a célja szerinti

Kfv.II.37.385/2020/17.

versenykorlátozás megállapításához (pl. kártyatársaságok versenye, kibocsátói oldal működése), ebből viszont logikusan nem az következik, hogy nem lehet célja szerinti versenykorlátozást megállapítani, csak az, hogy az alperes által feltárt tények ehhez nem elégségesek.

- [96] A Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy az európai joggyakorlatban a hasonló MIF megállapodásokat nem tekintették versenykorlátozó célúnak, de elfogadta felperesek azon érvét is, hogy a kibocsátói banki oldali versenynyomás miatt a kártyatársaságok a magasabb IF-ben érdekeltek, és e magasabb árak az árrugalmatlanabb kereskedői oldali nyomás gyengébb korlátot támaszt, mint az árrugalmas kártyabirtokosi oldal a kibocsátó bankok felé, ezért a MIF megállapodás valójában az áremelkedés ellen hatott (e levezetés helyessége tűnik ki a 2012. május 24-i MasterCard ítélet, T-111/08, EU:T:2012:260, 137. pontjából, Vö: Visa II. határozat 80. pont), ezért a megállapodás károsága nem egyértelmű. Ezt támasztotta alá az is, hogy nem vételi és eladási árak rögzítéséről van szó jelen ügyben, a megállapodás nem rögzítette közvetve a kereskedői jutalékokat sem, valamint nem volt kötelezettség arra nézve sem, hogy az MSC kialakításakor a MIF-et kötelesek lettek volna a bankok érvényesíteni. Mivel a MIF egységessége miatt nem vett el az elfogadó bankok MSC-re vonatkozó szabad ármeghatározásának joga, ezért az egységesség ténye emiatt sem alapozta meg a másodfokú bíróság ítélete szerint a versenykorlátozó cél megállapíthatóságát. Érvelt azzal is, hogy kétoldalú, bonyolult és több piacot érintő hatásokkal kell számolni az értékeléskor, ráadásul csak a 2004-2007 közötti piaci jellemzőket tárta fel a hatóság, a változó viszonyok miatt statikusan nem, csak a verseny dinamikájában értékelhetőek a versenykorlátozó hatások, ami szintén a versenykorlátozó cél megállapíthatóságát kérdőjelezi meg. A bankközi jutalék egységes megállapítását nem lehetett volna csak az elfogadói oldalon vizsgálni, a kibocsátói oldali összefüggéseket is be kellett volna mutatni. Emellett megállapította azt is, hogy az elfogadó bankok közti verseny egy adott kártyatársaságon belüli versenyt jelent és nem kártyatársaságok közötti versenyt, ezért az egységes MIF nincs hatással az elfogadó bankok közti versenyre. A MasterCard ügyben hozott bizottsági határozat alapján utalt arra is, hogy pusztán közgazdasági-logikai alapon nem lehet eldönteni, hogy a két kártyatársaságra együttesen megállapított MIF olyan természetű megállapodás-e, amely szükségszerűen kihat az elfogadó bankok közti versenyre és ezért célja szerint korlátozó [MasterCard, COMP/34.579, Bizottsági határozat, [2007], 407. pont, a továbbiakban: MasterCard határozat]. Mindemellett legitim célként fogadta el, hogy a jóval kisebb piaci részesedésű VII. rendű felperes, Visa szolgáltatásának elfogadhatósága érdekében akarták egységes szintre hozni a díjakat (a VII. rendű felperes IF díjai alacsonyabbak voltak), tehát a VISA tagbankok felzárkózni szerettek volna és nem az elfogadó bankok közti árversenyt korlátozni.
- [97] A Kúria megállapította, hogy az ügy lényegi kérdése az, hogy a per tárgyát képező megállapodás minősíthető-e célja szerint versenykorlátozónak. Az Európai Bizottság hasonló MIF megállapodások esetében hatás alapon állapított meg versenykorlátozást [Visa II határozat 71-73. pont, MasterCard 410-521. pont], de ugyanakkor nem foglalt határozottan állást abban a kérdésben, hogy e megállapodások céljuk szerinti versenykorlátozásnak minősülhetnek-e [Visa II határozat 69. pont, MasterCard határozat 407. pont], melynek következményeket az Európai Bíróság gyakorlatából is csak az a következtetés volt levonható, hogy bár nem kizárt, hogy célja szerinti versenykorlátozásról van szó, de egyértelműen nem állapítható meg, mivel ez a kérdés a konkrét ügyben előtte nem merült fel. További elbizonytalanodást okozott, hogy bankközi jutalékkal kapcsolatos, nem a MIF megállapodást érintő, más versenykorlátozások esetében sem látta megállapíthatónak az Európai Bíróság a versenykorlátozó célt, ami a cél megállapítását erősen kétségessé tette jelen esetben is [2014. szeptember 11-i Groupement des cartes bancaires (CB) ítélet, C-67/13. P., EU:C:2014:2204, 87. pont, a továbbiakban: CB ítélet].
- [98] Másrészt viszont jelen ügynek voltak releváns eltérései az európai joggyakorlatban előforduló, MIF megállapodásokat érintő ügyektől. Az egyik releváns eltérés az volt, hogy az Európai Bizottság által vizsgált, illetve Európai Unió Bírósága elé került ügyekben nem vizsgálták azt a körülményt, hogy a két kártyatársaság díjai vajon azonos mértékben kerültek-e megállapításra. Ez a jelen ügy tárgyát képező magatartás vonatkozásában igen jelentős eltérés az eddigi esetekhez képest, melyre kialakult

- joggyakorlata az Európai Unió Bíróságának nem volt, ezért a Kúria e kérdésben feltétlenül szükségesnek látta előzetes döntéshozatali eljárás indítványozását. E vonatkozásban az Európai Bíróság ítélete rendelkező részének 2. pontja egyértelműen állást foglalt akként, hogy a díjak egységes mértékének meghatározása önmagában nem eredményez célja szerinti versenykorlátozást.
- [99] Az Európai Bíróság ítélete rendelkező részének 2. pontja szerint rendelkezés értelmében az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a bankok közötti olyan megállapodás, amely egységes mértékben határozza meg azt a bankközi jutalékot, amely kártyás fizetési művelet teljesítése esetén az érintett nemzeti piacon tevékenykedő kártyatársaságok által kínált ilyen kártyákat kibocsátó bankoknak jár, nem minősíthető olyan megállapodásnak, amelynek az e rendelkezés értelmében vett „célja” a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, hacsak e megállapodás a tartalmára, a célkitűzéseire és a hátterére tekintettel olyannak nem tekinthető, amely a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat ahhoz, hogy ekként lehessen minősíteni, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.
- [100] A Kúria az Európai Bíróság ítéletének 51-86. megfontolásaival egyezően állapította meg, hogy valamely vállalkozások közötti megállapodás vagy vállalkozások társulása által hozott döntés a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutat-e ahhoz, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „cél általi” versenykorlátozásnak kelljen tekinteni, e megállapodás rendelkezéseinek tartalmát és az általa elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret kell megvizsgálni, amelybe a megállapodás illeszkedik. Az említett háttér értékelése keretében figyelembe kell venni továbbá az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegét, valamint az érintett piac vagy piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeit is (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- [101] Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése alapján lefolytatott értékelés tárgyát képező intézkedéssel megvalósítani kívánt célkitűzések figyelembevételét illetően valamely intézkedés olyannak tekinthető, mint amely jogszerű célkitűzést követ, nem zárja ki, hogy az ezen intézkedés által követett olyan másik célkitűzés fennállására tekintettel, amelyet viszont jogellenesnek kell tekinteni, továbbá figyelembe véve ezen intézkedés tartalmát és azt a hátteret is, amelybe az illeszkedik, az említett intézkedést versenykorlátozó célúnak lehessen minősíteni (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 70.pont).
- [102] Másfelől, jóllehet a felek szándéka nem szükséges elem a vállalkozások közötti megállapodás korlátozó jellegének meghatározásához, a versenyhatóságokat, a nemzeti bíróságokat vagy az uniós bíróságot semmi nem akadályozza abban, hogy tekintetbe vegyék e szándékot (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- [103] Ráadásul a „célja szerinti” versenykorlátozás fogalmát „megszorítóan” kell értelmezni. A „célja szerinti” versenykorlátozás fogalma ugyanis a vállalkozások közötti egyeztetéseknek csak bizonyos típusaira alkalmazható, amelyek a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy hatásukat nem szükséges megvizsgálni; ellenkező esetben ugyanis az alperesi versenyhatóság mentesülne azon kötelezettsége alól, hogy bizonyítsa az olyan megállapodások piacra gyakorolt tényleges hatásait, amelyek esetében egyáltalán nem nyert bizonyítást, hogy jellegüknél fogva károsak a rendes verseny megfelelő működésére. Abban az esetben, ha az érintett megállapodást nem lehet versenykorlátozó célúnak minősíteni, meg kell vizsgálni, hogy e megállapodás tiltottnak tekinthető-e a versenyfeltételek azon változásai folytán, amelyek annak hatásaként következnek be. Ennek érdekében – mint azt az Európai Bíróság több alkalommal megállapította – meg kell vizsgálni a verseny alakulását azon valós keretek között, amelyek mellett az akkor folyta, ha e megállapodás nem létezett volna, annak értékelése érdekében, hogy e megállapodás milyen hatással van a verseny olyan paramétereire, mint különösen a termékek vagy szolgáltatások ára, mennyisége és minősége (2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 161. és 164. pont, valamint az ott

Kfv.II.37.385/2020/17.

hivatkozott ítélezési gyakorlat).

- [104] Az alperes a határozatában úgy ítélte meg, hogy a MIF-megállapodás különösen azért volt a céljánál fogva versenykorlátozó, mert először is semlegesítette a magyarországi rendszerközi piacon fennálló árverseny legfontosabb elemét; másodsor, a bankok a magyarországi elfogadói piacon maguk is versenykorlátozó szerepet tulajdonítottak e megállapodásnak; harmadszor pedig, a megállapodás ez utóbbi piacon szükségképpen kihatott a versenyre. A MIF-megállapodás azért minősült „célja szerinti” versenykorlátozásnak, mert azon kereskedői jutalékok közvetett meghatározásával járt, amelyek a magyarországi elfogadói piacon érvényesülő árként szolgálnak. Ezzel szemben a felperesek vitatták, hogy ez lett volna a helyzet.
- [105] Az Európai Bíróság ítélete előírta, hogy a Kúria elemezze az ügy gazdasági és jogi háttérét, amelybe e helyzet illeszkedik, döntse el, hogy a MIF-megállapodáshoz hasonló megállapodás „célja szerinti” korlátozásnak minősíthető-e. A Kúria e vonatkozásban a másodfokú bíróság ítéletével – és az Európai Bíróság ítéletével – egyezően állapította meg, hogy nem állt rendelkezésére az összes olyan elem, amely e tekintetben relevánsnak bizonyulhat.
- [106] Azon elemeket illetően, amelyek a közigazgatási iratok és alperesi határozat alapján megállapíthatóak voltak, mindenekelőtt a MIF-megállapodás tartalma vonatkozásában meg kell jegyezni, hogy nem vitatott, hogy e megállapodás egységesítette azon bankközi jutalékok összegét, amelyeket az elfogadó bankok akkor fizettek a kibocsátó bankoknak, amikor a Visa vagy a MasterCard által kínált kártyás fizetési rendszer tagjának minősülő bank által kibocsátott kártya használatával teljesítettek fizetési műveletet.
- [107] E tekintetben meg kell állapítani, mint jelen ügyben a Kúria kérelme, majd az előterjesztett főtanácsnoki indítvány 53. pontja, majd az Európai Bíróság 61. pontja is kiemelte, hogy a MIF-megállapodáshoz hasonló megállapodás akár a két kártyás fizetési rendszer közötti verseny, akár pedig az elfogadó bankok között a kereskedői jutalék vonatkozásában fennálló verseny szempontjából nem rögzíti közvetlenül a beszerzési vagy eladási árakat, hanem azon költségek egyik vetületét egységesíti, amellyel az elfogadó bankok a kibocsátó bankok javára szembesülnek azon szolgáltatások ellenértékeként, amelyeket az utóbbi bankok által kibocsátott kártyák fizetési eszközként történő használata aktivál. A fenti megfontolás ellenére az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése a) pontjának magából a szövegéből kitűnik, hogy „a beszerzési vagy eladási árak [...] közvetett rögzítés[éről]” szóló megállapodás is minősülhet olyannak, amelynek célja a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása. Felmerül tehát a kérdés, hogy a MIF-megállapodáshoz hasonló megállapodás olyannak tekinthető-e, amely az e rendelkezés értelmében vett közvetett ár rögzítés körébe tartozik, amennyiben közvetetten meghatározta a kereskedői jutalékokat.
- [108] Ezenkívül az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése a) pontjának szövegéből, főként pedig az „így különösen” fordulatból az is kitűnik, hogy – mint az az Európai Bíróság ítéletének 54. pontjában is megállapítást nyert – az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében említett megállapodástípusok nem képezik a tiltott összejátszások kimerítő felsorolását, így pedig egyéb megállapodástípusok esetében is alkalmazható a „célja szerinti” korlátozás minősítés, amennyiben az ilyen minősítésre az Európai Bíróság ítéletének 33–39., 47. és 51–55. pontjában felidézett ítélezési gyakorlatából eredő követelményekkel összhangban kerül sor. Következésképpen nem lehet eleve kizárni azt sem, hogy a MIF-megállapodáshoz hasonló valamely megállapodást „célja szerinti” korlátozásként minősítsenek amiatt, hogy az semlegesíti a két kártyás fizetési rendszer közötti verseny egyik elemét.
- [109] A Kúria a rendelkezésre álló iratok alapján azt állapította meg, hogy a MIF-megállapodás egységes mértékű bankközi jutalékokat rögzített a VII. rendű és a VIII. rendű által kínált kártyákkal teljesített különböző fizetési műveletek vonatkozásában. Másfelől e korábban is egységes díjak egy része növekedett, más részük viszont ugyanazon a szinten maradt, mint amelyen azelőtt volt. Azon időszakban, amelynek során a MIF-megállapodás hatályban volt, vagyis 1996. október 1-jétől 2008. július 30-ig több alkalommal csökkent a bankközi jutalékok mértéke. Jóllehet a MIF-megállapodásban százalékos mértékeket és konkrét összegeket állapítottak meg a bankközi

jutalékok rögzítése érdekében, e megállapodás tartalma mégsem tár fel szükségképpen „célja szerinti” korlátozást, amennyiben az abban foglalt rendelkezések vonatkozásában nem bizonyított, hogy azok károsak a versenyre. Annak értékelése érdekében, hogy valamely vállalkozások közötti egyeztetés jellegénél fogva káros-e a rendes verseny megfelelő működésére, figyelembe kell venni valamennyi, azon gazdasági vagy jogi háttérre vonatkozó releváns elemet, amelybe az említett összehangolás illeszkedik, különös tekintettel a szóban forgó szolgáltatások jellegére, valamint a piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeire, anélkül hogy jelentősége lenne annak, hogy az ilyen elem az érintett piac részét képezi-e, vagy sem (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 78. pont). Erről van szó különösen akkor, ha ezen elem éppen az érintett piac és valamely kapcsolódó, de elkülönülő piac közötti kölcsönhatások fennállásának figyelembevételében áll, és még inkább akkor, ha – amint a jelen ügyben is – valamely kétoldalú rendszer két ága között kölcsönhatások vannak (2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 79. pont).

- [110] A Kúria megállapította, hogy a több mint egy évtizedet átölelő MIF-megállapodás e hosszú időszak alatt több célkitűzést is követett, az MSC-megállapodásban rögzített célkitűzések – még ha e megállapodás nem is lépett hatályba – szerepet játszottak a MIF-megállapodás megkötésében és az abban meghatározott értékek kiszámításában. Márpedig az MSC-megállapodásnak éppen az volt a célja, hogy kereskedői kategóriánként meghatározza az e kereskedők által fizetendő egységes kereskedői jutalék minimális szintjét. Mindemellett a MIF-megállapodásnak az volt az egyik célja, hogy a kártyás fizetési rendszeren belül bizonyos egyensúlyt biztosítson a kibocsátási tevékenységek és az elfogadási tevékenységek között.
- [111] Közelebbről, egyrészt, a bankközi jutalékokat nem minimális vagy maximális határértékekkel, hanem rögzített összegekkel egységesítették. Ha a MIF-megállapodás célkitűzése csak abban nyilvánult volna meg, hogy gondoskodjanak arról, hogy a kereskedők olyan jutalékokat fizessenek, amelyek elérnek egy bizonyos szintet, az e megállapodásban részt vevő feleknek lehetőségük lett volna arra, hogy a bankközi jutalék vonatkozásában csak minimális határértékeket írjanak elő. Másrészt, miközben a bankközi jutalékokat olyan szolgáltatások ellenértékéeként folyósítják a kibocsátó bankoknak, amelyeket fizetésre szolgáló kártya használatával aktiválnak, az Európai Bíróság elé terjesztett iratanyagból kitűnt, hogy a 2006. és a 2007. év során a MasterCard és a Visa tájékoztatta a bankokat, hogy a mindkét kártyatársaság által elvégzett költségtanulmányok kimutatták, hogy a MIF-megállapodásban rögzített költségszintek nem voltak elegendők ahhoz, hogy a kibocsátó bankok által viselt összes költséget lefedjék. Az Európai Bíróság ítélete 73. pontja szerint márpedig nem zárható ki, hogy az ilyen elemek arra utalnak, hogy a MIF-megállapodás olyan célkitűzést követett, amely nem arra irányult, hogy a kereskedői jutalékok vonatkozásában küszöbértéket biztosítson, hanem arra, hogy az alapügyben vizsgált kártyás fizetési rendszerek mindegyikén belül bizonyos egyensúlyt állítson fel a „kibocsátási” tevékenységek és az „elfogadási” tevékenységek között, annak biztosítása érdekében, hogy a fizetési műveletek keretében történő kártyahasználat folytán keletkező bizonyos költségek fedezve legyenek, ezzel együtt védve e rendszereket azon nemkívánatos hatásoktól, amelyek a bankközi jutalékok, így pedig adott esetben a kereskedői jutalékok túl magas szintjéből származnának.
- [112] A Kúria mindemellett megállapította azt is, hogy mind az alperes határozata, mind alperes felülvizsgálati kérelme azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a felperesi kártyatársaságok által kínált termékek lényegileg azonos jellemzőkkel bírnak. E körben hangsúlyozandó, hogy e jellemzők változhattak abban az időszakban, amelynek során a jelen ügyben kifogásolt versenyellenes magatartást kifejtették, a bankközi jutalékok egységesítése versenyt válthatott ki a termékek egyéb jellemzői, üzleti feltételei és árai vonatkozásában, melyet azonban alperes nem vizsgált, ezért érdemben nem állapítható meg semmi e körben, így a piac gazdasági szerkezetének jogi értékelésére e körben érdemi következtetés nem vonható le.
- [113] Az Európai Bíróság ítéletének 75. pontja szerint ha a termékek egyéb jellemzői, üzleti feltételei és árai vonatkozásában a jutalékok egységesítése versenyt válthatott ki – melyet alperesnek kell a megismételt eljárásban megvizsgálnia, akkor az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével ellentétes

Kfv.II.37.385/2020/17.

versenykorlátozás csak annak értékelését követően állapítható meg, hogy milyenek lettek volna a piaci verseny feltételei, ha a MIF-megállapodás nem létezett volna, amely értékelés – mint kitűnik az Európai Bíróság ítéletének 55. pontjából – e megállapodás hatásainak vizsgálata körébe tartozik, és ez esetben a cél általi versenykorlátozás nem állapítható meg.

- [114] Mint azt ugyanis a főtanácsnok is kiemelte az indítványának 54. és 63–73. pontjában, annak igazolása érdekében, hogy valamely megállapodást „célja szerinti” versenykorlátozásnak minősítsenek anélkül, hogy hatáselemzésre lenne szükség, kellően szilárd és megbízható tapasztalatnak kell fennállnia ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy e megállapodás önmagában a jellegénél fogva káros a verseny megfelelő működésére. Márpedig, ami a jelen ügyben egyrészt a két kártyás fizetési rendszer közötti versenyt illeti, a Kúria számára rendelkezésére álló adatok nem teszik lehetővé annak eldöntését, hogy a bankközi jutalékokban megnyilvánuló költségelemet illetően a kártyatársaságok közötti verseny megszüntetése a verseny tekintetében önmagában elegendő károssági fokot mutat-e ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy nincs szükség a hatásainak vizsgálatára. E tekintetben meg kell jegyezni azt is, hogy a Kúria előtt annak bizonyítása érdekében előadott érvek, hogy a jelen ügyben „célja szerinti” korlátozás áll fenn, lényegében annak kijelentésén alapulnak, hogy az e két rendszer közötti azonos szintű bankközi jutalék létezése megerősítette az egyes rendszereken belüli ilyen jutalékok egységesítéséből eredő versenyellenes hatásokat.
- [115] Másrészt, ami a magyarországi elfogadói piacot illeti, még ha feltételezzük is, hogy a MIF-megállapodásnak többek között az volt a célja, hogy a kereskedői jutalékokra irányadó küszöbértéket rögzítsen, a Kúriának nem állt rendelkezésére elegendő olyan adat, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy e megállapodás az e piacon fennálló verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatott ahhoz, hogy „cél általi” versenykorlátozást lehessen megállapítani, különös tekintettel arra, hogy az MSC megállapodás nem volt jelen eljárás tárgya.
- [116] Közelebbről, a jelen ügyben – annak fenntartásával, hogy a fent említett vizsgálatokat az alperesnek a megismételt eljárásban el kell végezni – az ennek érdekében előadott körülmények nem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy kellően általános és állandó tapasztalat áll fenn ahhoz, hogy ki lehessen jelenteni, hogy jelen megállapodásnak versenyellenes célja volt, a versenyre gyakorolt konkrét hatások vizsgálata nem mellőzhető. A jelenlegi európai és hazai joggyakorlat állása – ahogy ezt az Európai Bíróság 79. pontja megállapította – éppen azt mutatja, hogy alapos vizsgálatot kell lefolytatni az ilyen megállapodás hatásaira vonatkozóan annak megállapítása érdekében, hogy e megállapodásnak ténylegesen az volt-e a hatása, hogy a kereskedői jutalékokra irányadó küszöbértéket vezetett be, továbbá hogy arra a helyzetre tekintettel, amely akkor állt volna fenn, ha e megállapodás nem létezett volna, e megállapodás a hatásai folytán versenykorlátozó volt-e.
- [117] A Kúria megítélése szerint amennyiben a kártyatársaságok közötti verseny az áron kívüli egyéb feltételek között érdemben nem mutatható ki e szolgáltatások minőségét illetően – ha kimutatható, akkor eleve csak a hatás alapú versenykorlátozás jöhet szóba –, akkor a célja szerinti versenykorlátozás megállapításához szükséges, hogy az alperes igazolja, hogy a magyarországi kártyás fizetési rendszerek közötti verseny a bankközi jutalékoknak a csökkenését, és nem az emelkedését váltotta ki. Ennek igazolására többek között azért van szükség, mert ha a kereskedők csak korlátozott nyomást tudnak gyakorolni a bankközi jutalékok meghatározására, miközben a kibocsátó bankoknak az áll érdekükben, hogy a jutalékokból magasabb jövedelmekre tegyenek szert, ahogy azt a felperesek állították, és ahogy ezt a másodfokú bíróság elfogadta, akkor az cáfolná azt az alperesi kiindulópontot [Lásd alperesi határozat 188. második francia bekezdés, 196. pont, 210. pont], hogy a perbeli megállapodás hiányában költségalapú versenyzői árak, az árak csökkenése volna várható a bankközi jutalékok tekintetében. Ezt az érvelést erősíti a VI. rendű felperes által hivatkozott 2013. évi bizottsági hatástanulmány, az a tény, hogy a VISA önként vállalt alacsony szintű bankközi jutalékával nem hogy piacot nyert volna a magasabb díjakkal dolgozó Mastercard-dal szemben, hanem piacai nagy részét (a kibocsátói oldalon) elvesztette. Ami nem túl erős érv a normál piaci működés mellett, és az alperesnek ezt is értékelnie kell.
- [118] Utalva az Európai Bíróság ítéletének 82. pontjára, a Kúria – a másodfokú bírósággal egyezően –

első ránézésre olyan körülmények fennállását látja megállapíthatónak a felperesek érvei alapján, amelyek komolyan alátámaszthatják, hogy a MIF-megállapodás az emelkedés irányába ható ilyen nyomást gyakorolt, vagy legalábbis egymásnak ellentmondó vagy többértelmű utalások vannak e tekintetben, és e körülményeket vagy utalásokat a Kúria nem hagyhatta figyelmen kívül az arra vonatkozó vizsgálat keretében, hogy a jelen ügyben „célja szerinti” korlátozás áll-e fenn. Ellentétben ugyanis azzal, amit az alperes határozata és felülvizsgálati kérelme állít, levezethetőnek tűnik az, hogy a MIF-megállapodás hiányában a bankközi jutalékoknak a versenyből eredő szintje magasabb lett volna releváns az e megállapodásból eredő korlátozás fennállásának vizsgálata szempontjából, mivel az ilyen körülmény éppen a magyarországi elfogadói piacot illetően az említett megállapodással szemben kifogásolt versenyellenes célra, vagyis arra vonatkozik, hogy ugyanezen megállapodás korlátozta a bankközi jutalékok csökkentését, következésképpen pedig a csökkenés irányába ható azon nyomást, amelyet a kereskedők az elfogadó bankokkal szemben kifejtettek volna annak érdekében, hogy elérjék a kereskedői jutalékok csökkentését.

- [119] Ahogy arra az Európai Bíróság ítéletének 83. pontja kitér, ha komoly jelei vannak annak, hogy ha a MIF-megállapodást nem kötötték volna meg, abból a bankközi jutalékok emelkedésére irányuló nyomás származott volna, így nem lehetne azt állítani, hogy e megállapodás a magyarországi elfogadói piacon „célja szerinti” versenykorlátozást valósított volna meg, akkor alaposan meg kellene vizsgálni az említett megállapodás hatásait, amely vizsgálat keretében – annak érdekében, hogy értékelni lehessen e megállapodásnak a verseny paramétereire gyakorolt hatását, így pedig ellenőrizni lehessen, hogy e megállapodás ténylegesen kiváltott-e versenykorlátozó hatásokat, elemezni kellene, összhangban az Európai Bíróság ítéletének 55. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal, hogy miként alakult volna a verseny, ha e megállapodás nem létezett volna.
- [120] Harmadsorban ki kell emelni, hogy annak vizsgálata keretében, hogy a MIF-megállapodás „célja szerinti” korlátozásnak minősíthető-e, relevánsnak bizonyult az Európai Bíróság ítéletének 84. pontja szerint a Kúria által hangsúlyozott azon körülmény is, hogy az e megállapodásban félként részt vevő bankok költségtétel nélkül magukban foglalták azokat a gazdasági szereplőket, amelyeket közvetlenül érintenek a bankközi jutalékok, vagyis a kibocsátó bankokat ugyanúgy, mint az elfogadó bankokat, amely jogállások egyébként gyakran egybeesnek. Különösen, az ilyen körülmény, jóllehet a vizsgált megállapodást illetően önmagában semmilyen módon nem képezi akadályát a „célja szerinti” versenykorlátozás megállapításának, bizonyos szempontból relevánsnak bizonyulhat annak vizsgálata keretében, hogy a MIF-megállapodásnak az volt-e a célja, hogy bizonyos egyensúlyt biztosítson a jelen ügyben érintett egyes kártyás fizetési rendszereken belül. E megállapodás révén ugyanis nem csupán a kibocsátó bankok és az elfogadó bankok törekedhettek arra, hogy valamilyen módon összeegyeztethessék az adott esetben eltérő érdekeiket, hanem a kibocsátási és az elfogadási piacon egyaránt jelen lévő bankoknak is szándékában állhatott, hogy a bankközi jutalék olyan mértékét érjék el, amely lehetővé teszi az e két piacon gyakorolt tevékenységeik lehető legjobb védelmét.
- [121] A Kúria ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja azonban megjegyezni, hogy a 2008. november 7-i vizsgálói köztes jelentés 35. oldala szerint a kibocsátói státusz alapozta meg a MIF-ben való részvételt, amit jól mutat, hogy kizárólag az elfogadói tevékenységet folytató pénzügyintézetek nem kaptak oda meghívást. Ebből viszont következik, hogy az alperesi ellenkérelem 57. pontjának azon megjegyzése miszerint az elfogadói bankok érdekeltsége nyilvánvaló, csak korlátozottan igaz, továbbá mint maga alperes is állítja, a bankközi jutalék szintje az elfogadói oldalnak csak akkor közömbös, ha két kártyatársaság esetén minden feltétel azonos, ami visszavezet ahhoz a kérdéshez, hogy a két kártyatársaság közötti egyéb versenyfeltételek vizsgálata akkor sem mellőzhető, ha a célja szerinti versenykorlátozás fennáll, mert az egyértelmű, hogy ha a bankközi jutalék kártyatársaságonként eltérő, akkor a magasabb jutalékot nyújtó kártyatársaság lesz jelentős versenyelőnyben, ami azt is megmutatja, hogy a bankközi jutalékok mértéke valóban a legfontosabb versenyelem. De mindez csak akkor igaz állítás, ha az egyéb versenyfeltételekben nincs érdemi különbség, és ez esetben az elfogadó bankoknak a bankközi jutalékok egységessége vagy eltéréseinek kérdése valóban közömbös.

- [122] A Kúria mindemellett úgy látja az európai joggyakorlat alapján [2012. május 24-i MasterCard ítélet, T-111/08, EU:T:2012:260, 137. pont, Visa II. határozat 80. pont], hogy a MIF megállapodás olyan piacot érint, amelynél első ránézésre az tűnik ki külön hatáselemzés nélkül, közgazdasági-logikai levezetés alapján is beláthatóan, hogy az eleve nem versenyzői piac. E körülményt az alperes, bár a mentesülés körében értékelte, mégis a határozatában (188., 196., 210. pontok) és a per során vitatta.
- [123] A Kúria itt tartja szükségesnek utalni a jelen ügyben előterjesztett főtanácsnoki indítvány 51. pontjába foglalt azon túlzó metaforára amely szerint, ha valami úgy néz ki, mint egy hal, és a szaga is olyan, mint a hálnak, feltételezhetjük, hogy az egy hal. Hacsak első látásra nincs valami szokatlan ennél a vizsgált hálnál – például nincs uszonya, a levegőben lebeg, vagy illatos, mint a lilium –, nem szükséges e hal részletesebb vizsgálata ahhoz, hogy azt hálnak minősítsük. Ha azonban van valami, a szokásostól eltérő a kérdéses hal esetében, még besorolható halként, de csak a kérdéses élőlény részletes vizsgálatát követően.
- [124] A főtanácsnoki indítvány – Európai Bíróság ítéletével egybehangzó – megállapításai szerint ebben kérdésben az Európai Bizottság gyakorlata a mai napig nem tekinthető egységesnek (főtanácsnoki indítvány 67. pont), másrészt arra is kitér, hogy a „célja szerinti” korlátozás mellett érvelő alperesi határozatban, felülvizsgálati kérelemben, de az Európai Bíróság előtti eljárásban részt vett felek észrevételeiben sincs nyoma olyan tanulmányoknak vagy jelentéseknek, amelyeket független szerzők készítettek, és amelyek az álláspontjukat támogató nemzetközi gazdasági közösség által elismert módszereken, elveken és normákon alapulnak. A Kúria számára ugyanis – ahogy az a főtanácsnok is megjegyezte – az tűnne a legfontosabbnak, hogy a közgazdászok között kellő mértékű egyetértés áll-e fenn azzal kapcsolatban, hogy a szóban forgóhoz hasonló megállapodások lényegüket tekintve versenyellenesek. A verseny korlátozásának fogalma tulajdonképpen főként gazdasági fogalom (főtanácsnoki indítvány 72. pont).
- [125] A főtanácsnoki indítvány 78-81. megfontolásai kifejtik, hogy ha a MIF-megállapodásnak észszerűen lehetett néhány olyan hatása, amelyek elősegítik a versenyt, és hogy ezeket a pozitív hatásokat nem semlegesítették egyértelműen más, mélyebb versenyellenes hatások, ez a megállapodás nem minősíthető a versenyt cél által korlátozónak. Ebben az esetben az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértése csak akkor állapítható meg, miután a megállapodás hatáselemzésére sor került. A mércét tehát olyan ellentétes feltevésnek kellene képeznie, amely első látásra nem valószínűtlen, és amely az adott ügy összefüggésében kétségbe vonja az általános konvencionális ismeretet. Ehhez két kulcstényező tartozik: először is az ellentétes álláspontnak első látásra eléggé valószínűnek kell tünnie ahhoz, hogy további vizsgálatot indokoljon. Másodszor azonban az ellentétes feltevésnek észszerűnek kell lennie. Nem szükséges, hogy teljes mértékben megállapított, érvelt és bizonyított legyen: ez a teljes körű hatáselemzés feladata.
- [126] E tekintetben hozzá kell tenni, hogy az Európai Bíróság régóta elismeri, hogy azokra a megállapodásokra, amelyek „jogszerű célkitűzést” követnek, nem szükségszerűen vonatkozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése. [Lásd például: 2011. október 13-i Pierre Fabre Dermo-Cosmétique ítélet (C-439/09, EU:C:2011:649, 40. pont); CB ítélet (75. pont)] Ez azt jelenti, hogy az olyan megállapodásokra, amelyeknek mind versenyt elősegítő, mind pedig versenyellenes hatásuk van, csak akkor vonatkozhat az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében meghatározott tilalom, ha a versenyellenes hatás fölénybe kerül. [Lásd e tekintetben: 2006. november 23-i Asnef-Equifax és Administración del Estado ítélet (C-238/05, EU:C:2006:734, 46–63. pont)] Például az árverseny csökkentése elfogadható, ha az azt jelenti, hogy javítja a versenyt ott, ahol az nem csupán az árak vonatkozásában folyik. Következésképpen bármikor, amikor úgy tűnik, hogy a megállapodás ambivalens hatásokat gyakorol a piacra, szükséges a hatáselemzés. [Lásd e tekintetben: Wahl főtanácsnok CB kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 56. pont)]. Más kifejezésekkel, ha a megállapodásnak a lehetséges versenyt elősegítő gazdasági alapgondolata nem zárható ki a piacra gyakorolt tényleges hatások figyelembevételével, ez a megállapodás nem minősíthető „célja szerinti” korlátozónak [Lásd e tekintetben: CB ítélet (80–87. pont); Maxima Latvija ítélet (22–24. pont)].
- [127] Ezért nem tud a Kúria az alperessel egyetérteni abban, amikor úgy érvel, hogy a MIF-megállapodás

Kfv.II.37.385/2020/17.

bármely jogszerű és versenyt elősegítő hatása csak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése értelmében vett mentesség lehetséges biztosítása érdekében vehető figyelembe. A Kúria álláspontja szerint nem elfogadható az EUMSZ 101. cikk olyan értelmezése, miszerint azt a megállapodást, amely teljes egészében versenyt elősegítő, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése fő szabály szerint tiltja, azonban ezt követően azonnal mentességben részesülhet az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján.

[128] A Kúria megítélése szerint az eddigiekből következően a főtanácsnoki indítvány és Európai Bíróság ítélete közötti különbség annyiban érhető tetten, hogy amennyiben van „liliom illat” akkor a főtanácsnoki indítvány szerint hatás alapú megállapodás vizsgálata jöhet szóba, míg az Európai Bíróság ítélete ebben az esetben sem tartja lehetetlennek a rendelkezésre álló adatok kúriai értékelése alapján, hogy célja szerinti versenykorlátozásról legyen szó.

[129] Az eddig ismertetett megfontolások és érvek tükrében a Kúria csak azt tudta megállapítani, hogy a másodfokú bíróság által elfogadott azon fentebb ismertetett érvelés, amely arra vonatkozik, hogy versenyzői piacokra jellemző bankközi jutalékot csökkentő versenynyomás lett volna várható, a bankközi jutalékok fixálása és egységesítése nélkül nem nyilvánvaló – a megállapodásnak „liliom illata” is volt – olyan megállapítás, melyen a másodfokú bíróság döntése érdemben alapult, és amely megállapítása, a rendelkezésre álló bizonyítékok az 1952. évi Pp. 206. §-a között történő értékelése mentén elfogadható, nem kirívóan okszerűtlen, nem mond ellent a formális logika szabályainak, sőt egyáltalán nem mondható, hogy felmerülhetne ezen értékelés során az 1952. évi Pp. 206. §-ának sérelme. Mindezt a Kúria megállapította, hogy az Európai Bíróság ítéletében foglalt vizsgálati követelményeknek a másodfokú bíróság eleget tett, és a Kúria is – a rendkívüli jogorvoslati eljárás kereteire is figyelemmel – csak erre következtetésre juthatott. Mindehhez képest az alperes Mastercard II ügyben hivatkozott kifogás közlése, amely a Bizottság jelen ügyben lefolytatott előzetes döntéshozatali eljárásban is képviselt álláspontját tükrözi csak –és melyet sem a főtanácsnok, sem maga az Európai Bíróság a fentiek szerint nem osztott – súlytalan érvelés.

[130] A Kúria az Európai Bíróság ítélete következtében abban a helyzetben van, hogy a másodfokú bíróság iránymutatását tovább pontosítva meg tudja határozni, hogy mi az ami jelen ügyben a célja szerinti versenykorlátozás körébe tartozó vizsgálat és bizonyítás, és mi az, ami hatás általi versenykorlátozás körébe tartozik. A Fővárosi Törvényszék másodfokú ítéletéből és az Európai Bíróság ítéletének 55., 75. és 83. és jelen kúriai ítélet 103. és 120. megfontolásaiból egyaránt az következik, hogy az alperesnek a megismételt eljárásban azt kell megvizsgálnia, milyenek lettek volna a piaci verseny feltételei, ha a MIF megállapodás nem létezett volna. Különösen segíti a megismételt eljárásban lefolytatandó bizonyítást az a körülmény, hogy egy 12 évig tartó feltételezett versenykorlátozó megállapodás léte óta jelen kúriai ítélet meghozataláig ugyancsak 12 év telt el (az alperesi határozathoz képest is több mint 10 év), ami lehetővé teszi azt, hogy közgazdasági bizonyítást ne sztochasztikusan érvényesülő feltevésekre, vagy többszörösen közvetett bizonyítékokra, hanem tényekre lehessen alapozni, különösen a megállapodás megszűnését követő évek adataira, amennyiben más különös, a versenyt torzító – és ekként az elemzést megnehezítő – körülmény, vagy más, a körülményeket gyökeresen megváltoztató piacsabályozás nem áll fenn.

[131] Amennyiben egyszerű banki jutalék áradatok elemzése (összehasonlítása) alapján különösebb közgazdasági bizonyítási apparátus nélkül ezekből megállapítható, hogy a megállapodás alatti és a megállapodást követő – egyéb speciális piaci körülmények által nem torzított piacon – a bankközi jutalékok érdemben csökkentek, sőt netán különböző árszinteket vettek fel stb., akkor vélelmezhető, hogy a felperesek e körben tett – és a bíróságot elméletben meggyőző – érvelése minden alapot nélkülözött, és a megállapodásnak versenyt korlátozó károsága részletes hatáselemzés és vizsgálat nélkül is fennáll, ekként célja szerint versenykorlátozó.

[132] Ha ez nem állapítható meg egyértelműen és nyilvánvalóan egy áradat összehasonlító elemzés alapján, akkor viszont nem mellőzhető a hatás alapú versenykorlátozás megállapításához a részletes hatáselemzés, amely kiterjed az érintett időszakban zajlott piaci verseny egyéb versenyfeltételeinek vizsgálatára, továbbá ha kimutatható a felperesek által feltételezett fordított irányú árfelhajtó versenynyomás, akkor pedig különösen részletes elemzésre van szükség a versenyre gyakorolt

Kfv.II.37.385/2020/17.

hatások vonatkozásában (kiterjedően az MSC-re gyakorolt hatásra is), és a hatáselemzésnek azt kell igazolnia, hogy a káros hatások dominánsak. Ez esetben a felperesek által hivatkozott esetleges mentesülési körülmények és a hatás alapú versenykorlátozás körében értékelhető körülmények elkülönítésének szempontjaira is hangsúlyt kell fektetni a határozat indokolásában.

IV. Hatás alapú versenykorlátozás mint másodlagos jogalap kérdése

- [133] A fenti érvelésből kitűnik, hogy az alperesi határozat által feltárt néhány többszörösen közvetett bizonyíték, valamint a határozat spekulatív közgazdasági elemzése, amely csak a MIF megállapodás adatait elemezve igyekszik káros hatások mellett érvelni, ugyan szép jogi-közgazdasági levezetésnek tekinthető, de nem helyettesíti a fenti 133. pontban meghatározott hatáselemzést jelen ügyben, tehát e tekintetben is az alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt.
- [134] E vonatkozásban a megismételt eljárásra azt az iránymutatást adja a Kúria, hogy ha és amennyiben a célja szerinti versenykorlátozás megállapítását megalapozó értékelés mérlegelési elemeiből szükségszerűen adódó bizonytalansága az alperes álláspontja szerint indokolja a határozat kettős alapra helyezését, azt jogszerűen megteheti.

V. Megismételt eljárásra adott iránymutatás

- [135] A Kúria a megismételt eljárásra adott iránymutatásait jelen ítélet [84];[94];[130-132];[134] pontjai tartalmazzák. Mindezen iránymutatások a bizonyítási eljárás lefolytatására nem jelentik azt, hogy az alperes ne maga határozhatná meg a bizonyítási eljárás lépéseit, mélységét, erőforrásait és a célszerűségi követelmények tükrében. Mindezzert miután az eljárás alá vont ügyfelek személyét, azokat akiknek versenyjogi felelőssége szóba jöhet, tisztázza, és ennek érdekében az esetlegesen szükséges eljárési lépéseket megteszi, a bizonyítás során dönthet úgy, hogy egyszerű árelemzést, vagy kiterjed hatáselemzést végez a verseny minden szegmensére kiterjedően egy megállapodás utáni időszak és a megállapodás időszakának adatai alapján, és ekként nincs elzárva attól sem alperes, hogy a célja szerinti versenykorlátozás megállapítása esetén a hatáselemzés adatai alapján az igazolt hatásokat, mint súlyosító körülményeket vegye figyelembe.
- [136] Fontos utalni arra is, hogy a VIII. rendű felperes vonatkozásában az elsőfokú ítélet jogerős, az alperesi határozat pedig anyagi jogerőhatással bír (anyagi jogilag végleges lett), így a VIII. rendű felperes esetében további megállapításnak nincs helye (ítélt dolog). Mindez nem jelenti azt, hogy a VIII. rendű felperes magatartása az újonnan hozott határozat tényállásában, új adatok alapján történő értelmezések körében magatartásának értékelése ne szerepelhetne az eljárás alá vont további vállalkozásokkal kapcsolatos rendelkezések meghozatala érdekében.
- [137] A VII. rendű felperes másodfokú bíróság által el nem bírált kifogásait a megismételt eljárásban vizsgálni kell. Ebben a kérdésben figyelemmel az Európai Bíróság ítéletének 91. pontjára, és arra, hogy ezzel kapcsolatban sem felülvizsgálati kérelem, sem csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem volt, a Kúria sem foglalhatott állást még érintőlegesen sem.

Záró rész

- [138] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felek kérelmére az 1952. évi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el. Bár a Kúria változtatott kisebb részben a másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részén, az alperes e körben is nagyobb részben pervesztesnek tekinthető, mivel kérelme nem az új eljárásra, hanem megszüntetés helyett a felperes keresetének elutasítására irányult.
- [139] Figyelemmel arra, hogy mind a másodfokú közigazgatási perben, mind a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásban I-VII. rendű rendű felperesek összességében pernyertesnek tekintendők, az 1952. évi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles a felülvizsgálati eljárásban a felperesek jogi képvisellel összefüggésben felmerülő – alperesi kisebb részbeni sikeres felülvizsgálati kérelmével korrigált – felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, mely összeg meghatározásánál a

Kfv.II.37.385/2020/17.

Kúria tekintettel volt a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és 3. § (5) bekezdésére, valamint a kifejtett jogi munkára, továbbá az Európai Bíróság ítéletének 92. pontjának rendelkezésére.

[140] A Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése és 39. § (1) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási illeték vonatkozásában az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés alapján fennállóilletékmentessége folytán rendelkezett úgy, hogy azt az állam viseli, ugyanis a felülvizsgálati kérelem az előző pont szerint az ügy érdemét tekintve alaptalan volt.

[141] Az ítélettel szembeni felülvizsgálatot az 1952. évi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. szeptember 29.

Dr. Kovács András György s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Figula Ildikó s.k. bíró,
Dr. Rák-Fekete Edina s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő